

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izšla vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25,—
Za inozemstvo Din 40,—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

NJ. VIS. KNEZ NAMESTNIK NA NARODNIH SVEČANOSTIH V NIŠU

Knez namestnik je odkril spomenik osvoboditeljem Niša — Zbralo se je več desetisočev ljudstva — Knezov nagovor Nišanom

Niš, 28. junija. AA. Že od ranega jutra je bil danes ves Niš na nogah. V mesto so prišle iz vasi niškega in ostalih srezov nepregledne množice seljakov v živopisnih narodnih nošah, da bi pri velikih narodnih svečanostih ob 60letnici osvoboditve Niša čim vidneje sodelovali. Udeležba je bila tem večja, ker se je zvedelo, da bo prišel na svečanost tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Danes dopoldne in večer popoldne so ne- prestano prihajali v Niš posebni vladi, s katerimi se je pripelalo nad 30.000 ljudi iz vse moravske banovine. To je najlepši dokaz, kolika važnost se je pripisovala v najširši javnosti velikim narodnim slavnostim v Nišu.

Svečanosti so se udeležili poleg Nj. Vis. kneza namestnika tudi predsednik vlade dr. Milan Stojadinović z ministri dr. Behmenom, Cvetkovičem, Stošovičem, Stankovičem in Kožuljem, dočim je Nj. Sv. patrijarha Varnava, ki zaradi bolezni ni mogel priti sam, zastopal škopski mitropolit Josif. Ogromna udeležba kmečkega naroda poleg množičnih meščanov je dala današnji svečanosti videz pravega ljudskega slavlja. Nikdar doslej ni Niš v svojih ulicah videl toliko ljudi kakor danes, ko je bila izvršena ena izmed največjih državljan- skih dolžnosti, počastitev množičnih znanj in neznanih narodnih junakov, ki so darovali svoje življenje za osvoboditev rod- ne grude. Nikdar se ni bil Niš tako sve- dan kakor danes. Na vsaki hiši, bodisi pa- lači ali mali koči, vihra jugoslovenska za- stava. V vsaki hiši so se danes spominjali po enega ali več svojih članov, ki so daro- vali svoje življenje v borbah za svojo do- movino od l. 1804. pa do leta 1919.

Danes, ko je mesto Niš odkrilo spomenik osvoboditeljem, je pripravilo vse, da spre- me v svoji sredi čim svečanost tudi kneza Pavla iz slavnega rodu Karađorđevićev, ki je prispejal, da odkrije spomenik svojim slavnim prednikom in njihovim hrabrim ju- nakom. Za sprejem Nj. Vis. kneza Pavla so postavili velike slavoloke z napisli.

Svečanostim sta prisostvovali tudi močni delegaciji narodne skupščine in senata.

Od železniške postaje pa do častne tri- bune so se razvrstili v špalir seljaki v le- pih narodnih nošah. Red je bil nadvse vzor- en. Postopoma od železniške postaje do tri- bune so bila še posebno razkošno okrašena. Ob 11.40 je prispejal na železniško postajo predsednik dr. Stojadinović z ministri. Na peronu postaje je bila postavljena častna četa 16. pehotnega polka z godbo in za- stavo. Zbran je bil tudi ves pripravljani odbor, navzoči pa so bili še niški župan Živković in množični narodni poslanci in senatorji. Ko je izstopil predsednik dr. Stojadinović iz vlada, ga je pozdravil niški župan dr. Živković.

Prihod kneza namestnika

Ob 11.55 je prispejal na železniško postajo Nj. Vis. knez namestnik Pavle, sprejet z državno himno, ki jo je odsvirala godba druge konjeniške divizije. Kneza namest- nika so sprejeli predsednik vlade in ostali ministri. Ko je pregledal častno četo 16. pehotnega polka in sprejel raport povelj- nika čete, ga je pozdravil župan dr. Živ- ković s kratkim, od vseh navzočih z ovaci- jami spremljanim govorom. Ponudil mu je nato kruha in soli.

Knez namestnik se je iskreno zahvalil za pozdrav, nato pa odšel skoz špalir deklet v narodnih nošah v spremstvu do- stojanstvenikov pred kolodvor in se vsedel v avtomobil. Odšel je s spremstvom na Trg kralja Milana, kjer se je kmalu pričela svečanost odkritja spomenika osvoboditeljem Niša. Tam je bila zbrana ogromna množica ljudstva; izredno veliko je bilo število kmetov in kmetov v narod- nih nošah.

Pred spomenikom samim so se na desni strani zbrali težki vojni invalidi. Bili so tudi taki, ki niso mogli stati ter so jim zato prinesli stole. Levo od spomenika so se razvrstile zastave starih četnikov in četniških udruženj. Te zastave, ki so pre- stale boje za osvoboditev in zedinjenje na- šega naroda, so bile predmet spoštovanja vseh, ki so prišli na svečanost. Na desni strani poleg častne tribune je bila postavl- jena tribuna za senatorje, narodne po- slance in druge predstavnike. Poleg njih se je razvrstil odbor za proslavo in posta- vitev spomenika. Tik pred spomenikom je stala vrsta malih deklet v narodnih nošah iz vseh krajev širne Jugoslavije. Posebno pozornost so zbujali med množico trije še živi udeležniki bojev za osvoboditev iz le- ta 1877. Razume se, da jim je bilo odkazano častno mesto.

Nj. Vis. knez namestnik je bil burno pozdravljen od množic, zbranih na ulicah. Ob prihodu pred spomenik osvoboditeljem Niša se je knez prijazno pozdravil s člani odbora za postavitev spomenika, nato pa zavzel mesto na častni tribuni.

Odkritje spomenika

Niš, 28. junija. p. Na Trgu kralja Mila- na se je zbralo več desetisočev ljudi, da bi prisostvovali odkritju spomenika. Poleg spomenika je bila postavljena tribuna, na kateri so zavzeli svoje mesto Nj. Vis. knez namestnik Pavle, ministriški predsednik z ostalimi člani vlade ter zastopniki senata in Narodne skupščine. Škof Josif je ob asistenci velikega števila duhovščine izvr- šil cerkvene obrede. Predsednik odbora za spomenik padlim osvoboditeljem Niša An- donović je imel nato kratek govor, v kate- rem je pozdravil kneza namestnika, ka- teremu so množice vedno znova prirejale viharne ovacije. Knez namestnik in

ostale goste je nato pozdravil še župan Živković, nakar je govoril vojni minister general Marić, ki je med vzklankanjem množic kralju in kraljevemu domu na- prosil kneza namestnika, naj odkrije spo- menik.

Knez namestnik je stopil k spomeniku in potegnil za vrvice. Zagrinjalo, ki je spomenik zakrivalo, je zdrsel na tla ob zopetnem burnem in navdušenem vzklan- ju vseh ogromnih množic. Govorila sta še predsednik pripravljalnega odbora Ando- novič in župan Živković, nakar je Nj. Vis. knez namestnik položil na spomenik prvi venec z napisom »Osvoboditeljem Niša — knez namestnik Pavle«. V tem hipu se je pojavilo nad spomenikom francosko leta- lo, ki je spustilo lorvorjev venec s franco- sko trobojnico in napisom »Francoski bo- jevniki niškim junakom«. Položenih je bilo nato še nešteto drugih venecov, nakar je od vojaških godb svirana državna himna zaključila svečanosti odkritja.

Krasen vojaški defile

V imponirajočem redu in z oduševljajo- čo strumnostjo so korakali nato mimo kneza namestnika in mimo spomenika vsi oddelki niške vojaške garnizije. Paradi je poveljeval divizionar general Djordje Lu- kić. Vsa prihajajoča oddelki je bil od množic sprejet z viharimi ovacijami. Po- hod vojske, ki je trajal polno uro, je otvoril 16. pešpolk v polni opremi s praporom in godbo. Sledila mu je dijaška četa, nje- j plonirski polk, motorizirane enote niške garnizije, težka artiljerija, dalekostrelna artiljerija in vsi drugi oddelki. Posebno pozornost je vzbudil tudi kolesarski bata- ljon. Splošno občudovanje je veljalo mo- toriziranim oddelkom. Defile je zaključila četa z golobi pismošoni, ki so jih spustili, čim je četa prispela do častne tribune.

Knez namestnik je motril defile z vid- nim zadovoljstvom ter na koncu častital armijskemu generalu Josipu Kostiću.

Močni oddelki četnikov z neštetihi za- stavami so nato otvorili defile Sokolstva in drugih nacionalnih organizacij. Ta spre- vod je trajal preko pol ure in je bil tudi neprestano živahno aklamiran od množic. Knez namestnik se je zahvaljeval za ova- cije z mahanjem roke. Nepozaben je bil prizor, ko so v diru jezдили mimo tribune

kmetje iz niške okolice, v zraku pa je isti trenutek prihrumela močna skupina voja- ših letal.

Govor Nj. Vis. kneza namestnika

Po svečanostih odkritja je bil v Oficir- skem domu banket, na katerega je bilo po- vabiljenih 300 predstavnikov javnega živ- ljenja iz moravske banovine med njimi vsi župani iz niškega ereza in drugih občin, ki so prišli danes v Niš. Banketu je prisostvo- val tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle, ob svojem vstopu v dvorano vnovič pozdrav- ljen z navdušenimi ovacijami. Med banke- tom je spregovoril minister Dragiša Cvet- ković, ki je zaključil svojo napitnico z vzklankom kralju Petru in knezu namest- niku. Knez namestnik se je zahvalil s krat- kim govorom, ki je bil neprestano prekri- njan z navdušenimi vzklanki. Rekel je:

Nišani! Srečen sem, ker se mi je po- nudila izredna prilika, da se lahko mudim ob obletnici osvoboditve tega kraja v vaši sredi. To zadovoljstvo je tem večje, ker je moj današnji obisk mestu Nišu moje prvo srečanje s tukajšnjim narodom po marsej- ski tragediji. Z Nišem me vežejo dragi spo- mini še od onega časa, ko sem leta 1903. prvič stopil v vaše mesto, v spremstvu svojega strica pokojnega kralja Petra I. (Slava mu!)

Z Nišem me veže tudi drag spomin, ko sem se ob početku svetovne vojne, v dneh velikih naporov in velikega trpljenja ma- dil v vaši sredi. Moji nepoznani bratra- nec blagopokojni kralj Aleksander I. (Sla- va mu!) je skoro vsako leto iskal po neumornem patriotskem delu miru v vaši lepi prirodi, v vaši sredi. Vsi naši vladarji od kralja Milana, ki je toliko storil za vas, so izkazovali posebno ljubezen vašemu mestu. (Slava mu!) Prepričan sem, da bo naš mladi kralj (Zivel kralj Peter!) sledil zgledom svojega neumrjivega očeta.

Na današnji dan slavimo spomin vseh po- bornikov znanj in neznanih, ki so s svojo ustvariteljsko skromnostjo, svojo prirojen- o vajnostjo in junaškim samozatajeva- njem dali življenje za svobodo tega kraja (Slava jim!). Na današnji dan slavimo de- lo zedinjenja, ki je za vedno zagrinilo s

SOKOLSKI TRIUMF V SKOPLJU

Zadnji dan letošnjega pokrajinskega zleta — Navdušene manifesta- cije za kralja, Jugoslavijo in Sokolstvo

Skopje, 28. junija. p. Na današnji dru- gi dan VI. pokrajinskega sokolskega zleta so velike sokolske svečanosti dosegle vrhu- nec po svojem obsegu in po sodelovanju nepreglednih množic ljudstva. Skopljanski sokolski zlet je zarezal nedvomno globoke brazde v razpoloženje in nacionalno živ- ljenje Južne Srbije, ki že dolgo ni doživela manifestacij v takih dimenzijah. Deset in desetisočglave množice so se z vso dušo pridružile sokolskim nastopom in se pod- vrtom zmagovalne sokolske povorke in ei- janih popoldanskih nastopov, pri katerih sta sodelovali tudi vojska in mornarica, spontano, vnovič izrekle za sokolske in na- cionalne ideje.

V gledališču se je snoči bila slavnostna sokolska akademija, ki je izredno lepo uspela. Davi ob 8. so se Sokoli udeležili v tukašnjih cerkva evanin služb božjih v spomin na padle kosovske junake ter tako počastili zgodovinski Vidov dan. V sa- borni cerkvi so bili tudi zastopniki Nj. Vel. kralja armijski general Ječmenić, minister za telesno vzgojo dr. Rogić, od- poslanec vojnega ministra general Antoni-

jević, uradništvo banske uprave s banom Paunovićem na čelu, zastopniki skopljan- ske mestne občine, vodstvo Saveza SKL na čelu mu podestarsina Smiljanec, ves konzularni zbor, delegati češkoslovaškega in ruskega Sokola in množičevine dele- gacije raznih nacionalnih in kulturnih dru- štev.

Zmagoslavni pohod sokolskih polkov

Takoj po cerkvenih svečanostih so se pri- čele zbirati nepregledne množice ljudstva po ulicah in cestah, koder se je imel kma- lu nato pomikati veličasten sprevod 10.000 Sokolov in Sokolice proti Trgu kralja Pe- tra. Ob 10. je bil začetek povorke, ki je v krasnem redu in hitrem tempu krenila preko železnega mostu po Keju kralja Aleksandra in dalje po skopljskih uli- ceh.

Na čelu povorke je bila sokolska konje- nica. Sledil ji je konjenik s praporom so- kolskega saveza, nato so se zvrstili načel- stvo zleta, zastopniki saveza SKL, delega-

cije češkoslovaškega, poljskega in ruskega Sokola. Za njimi pa sokolski bataljoni, ki so jih delile sokolske in druge godbe dru- gega od drugega. Župe so korakale po abecednem redu, vsaka s svojimi prapori in godbo.

V paraden mestu so sokolske legije korakale po Ulici kraljice Marije, preko Venca carja Dušana, po ulicah princa Tr- mislava, Masaryka, Šumadijski in ulici kra- lja Petra. Vzdržali te ulice so se po desni strani stisnile nepregledne mase ljudstva, po levi pa oddelki vojskav. Vse hiše so okrašene z državnimi zastavami in s pre- programi. Na Sokole je deževalo cvetja, hkratu pa so bili deležni neprestanih navdu- šenih manifestacij.

Na Trgu kralja Petra so se sokolski ba- taljoni razvrstili v kolone. Pod Oficirskim domom so se zbrali praporščaki, na terasi doma pa so se pojavili zastopniki Nj. Vel. kralja general Ječmenić, minister dr. Ro- gić in ostali odlični predstavniki.

Sokolska poklonitev vojski

Minister dr. Rogić je v svojem govoru obeležil pomen velike nacionalne in sokol- ske manifestacije v Skoplju za proslavo 25-letnice njegovega osvoboditve. Govoril je o nalogah sokolske mladine, ki bo v starejših generacijah morala prevzeti vlogo starijih generacij, braniti domovino in nacionalno stvar. Vsa ogromna množica je nato zapela himno »Hej Slovanci. Sledi- li so še kratki govori župana Jovanovića in saveznega podestarsina Milivoja Smilja- nica. Ob zaključku manifestacije zbora se so Sokoli razvrstili v častni špalir ekoni katerega je prikorakal bataljon sko- pljanskega pešpolka, ki nosi ime »Češkoslo- vaški. Sokolski prapori so se sklonili pred polkovne zastave, nepregledne mase ljud- stva pa so to simbolično počastitev nacio- nalne vojske po strnjnih formacijah na- cionalnega sokolskega pokreta sprejele z nepopisnim navdušenjem. S tem so bile do- polnile manifestacije zaključene.

Druge javna telovadba

Popoldne je bil na zletišču veliki javni nastop Sokolov, vojakov in mornarjev. Največjih, burnih, cele minute trajajočih aplavzov so bili deležni mornarji, vojski in kmetki fantje v svojih narodnih nošah. Nastop, kateremu je prisostvovalo več de- setisočev ljudi, se je zaključil s simbolično sceno s uženstva in osvoboditve.

Zvečer ob 9. se je pričela na zletišču ve- lika sokolska narodna veselica z ognjemet- no prireditvijo. Znjo je bil zaključen le- tošnji veliki sokolski zlet. Jutri zapustijo Sokoli in ostali gostje carsko Skopje. Ob slovesu je pričakovali znova prav takih prireditelj manifestacij, kakor so se vršile ob njihovem prihodu.

Ofenziva na Madrid

Nacionalisti so sedaj osredotočili vso svojo akcijo na zavzetje prestolnice

Pariz, 28. junija. a. Večraj in še bolj danes se je razvila nova nacionalistična ofenziva na centralni fronti, ki naj bi do- vedla do padca španskega glavnega mesta. Nacionalistične čete sicer še niso popoln- oma koncentrirane, vendar so se napadi na Guadalajaru, ob Jarami in na jugo- vzhodni strani mesta že pričeli. Po raz- mestitvi čet je pričakovati, da bodo na- cionalisti poskušali izvršiti prodor proti Madridu z južne strani, hkratu pa bodo močno pritisnili tudi na republikanske postojanke na Guadalajari in ob reki Ja- rami. Zanimivo je, da so iz taktičnih raz- logov pričeli napadati naprej na Jarami- ski fronti, kamor so za enkrat postavili tudi svoje najboljše sile.

V madridskih krogih vlada optimistič- no razpoloženje in splošno sodijo, da bo strta tudi ta najnovejša nacionalistična ofenziva. Madrid je bil v zadnjih tednih zelo močno utrjen in zaoklen s streštvom in orožjem, tako da je popolnoma pri- pravljena na nove borbe. Predvsem so v popolni pripravljenosti madridske letal- ske sile. V poslednjem času so se ojačile zlasti formacije madridskih napadalnih letal, ki se odlikujejo po svoji silni brzini.

Pariz, 27. junija. a. S. francosko špan-

zke meje poročajo, da je asturiskim ru- darjem uspelo uničiti kolono nacionali- stičnih čet, ki je prodirala proti Galdame- su, sredi gorovja, ki je skoraj nedostop- no. Galdames je le 6 milj daleč od Bilbao. Tam se je vnela strašna bitka, ki se je končala s popolnim porazom nacionali- stov. Drugo zmagno so republikanci izvo- jevali danes dopoldne v dolini reke Ja- rame 15 milj južno Madrida. Nacionali- sti so dvakrat napadli republikanske po- stojanke, vendar obakrat zaman. Priza- devali so si ponovno zasesti del ceste iz Madrida v Valencijo, da bi tako vsaj del- no pretrgali svezmo med Madridom in šir- šim zapadom. Napad so izvršili s tanki. Republikansko topništvo je napadalce zdesetiralo in jih poglavo v paniknem beg. Nato so republikanci sami prešli v napad in zavzeli nekaj nacionalističnih postoj- ank. V teh bojih je uspelo sodelovati tudi republikansko letalstvo.

Zaplenjen tovor

španske ladje

Pariz, 28. junija. AA. Sodišče v La Ro- chelle je potrdilo sklepe pristojne oblasti o zaplenitvi tovora španske ladje »Arpemen- do«, ki je plula na račun valencijske vlade.

Hudo neurje na Hrvaškem

Jastrebarske, 28. junija. a. Nad Žumber- kom je nastala danes strašna nevihta. V va- sici Višić vrh v občini Kralji je strela uda- rila v hišo poestnika Ivana Mrkušića. Hi- ša je v kratkem pogorela do tal. V sosednji vasi Brezovci je strela povzročila pravo katastrofo. Tudi tam je udarila v dom ne- kega kmečkega posestnika. Požar, ki je tu nastal, pa se je z vso naglo razširil na vse vas in jo popolnoma uničil. Ljudje so se rešili. Rešili so le nekaj živine, vse dru- go pa je pogorelo. Tako je 80 revnih ljudi nenadoma ostalo brez doma in brez sred- stev za življenje.

Maršal Blomberg v Budimpešti

Budimpešta, 28. junija. AA. Davi je pri- spel semkaj s svojim spremstvom v pose- bnem letalu nemški vojni minister general Blomberg. Na letališču sa ga pozdra- vil madžarski vojni minister general Roeder, poveljnik budimpeštanske posade general Nany, namestnik zunanjega mi- nistra Kanye, baron Bakac Besenyi, ter ita- lijanski in nemški poslanik. Na čast nem- škemu gostu je madžarski vojni minister priredil slavnostni obed.

Čiščenje v Rusiji

Varšava, 28. junija. AA. Po vestih iz Moskve je bil tankar aretiran ljudski ko- misar Radzutak. Poleg njega je bilo are- tiranih še več višjih uradnikov osrednje uprave državnih gospodarskih podjetij. Aretacije so v zvezi s popolnim polomom sistema kmetijskega kolektivizma in s ka- tastrofalnimi neuspehi kolhozov. Trdovrat- no se vzdržuje govorica, da je bil aretiran tudi znan letalec Levandovski.

Tudi nečak Trockega aretiran

London, 28. junija. AA. Reuterjev urad poroča iz Moskve, da je bil aretiran nečak Trockega, upravnik petroleške luke Bron- stein, ki je obtožen sabotaže. Prav tako je bil aretiran njegov pomočnik kapetan Tro- finov in še dve osebi, ki sta obtoženi, da sta delali po navodilih nekega tujega konzula.

Radek ni bil pomiloščen

Pariz, 28. junija. AA. Agencija Havas poroča, da ni v Moskvi ničesar znanega o dozdnevem pomiloščenju Radeka zaradi njegovih odkritij v zvezi z delavnostjo mar- šala Tuhačevskega.

Huda železniška nesreča v Angliji

London, 28. junija. z. V Swanleju v Kent- ski grofiji se je pripetila sinoči huda že- lezniška nesreča. Zaradi napačno postavlje- nih kretin se je nabito poln izletniški vlak zaletel s polno brzino na zaključni blok mrtvega tira. Lokomotiva in pet vagonov se je prevrnilo. Pet potnikov je bilo na mestu ubitih, okrog 60 pa hudo ranjenih. Lažje poškodbe je dobilo nad 70 potnikov. Nesrečo je zakrivil kretničar, ki so ga ta- koj aretirali.

Silne poplave na Kitajskem

Sangaj, 28. junija. AA. Močno dežev- je je v severnem Fukijenu povzročilo silno poplavo, kakor je bil pomniljo že 40 let. Voda je preplavila velik del de- žeje. Zetev je uničena. Zidovje mesta Cuking je voda izpodjedla in je mesto deloma porušeno. Nad 100 oseb je ob tej priliki utonilo.

Italijan — najboljši strojepisec na svetu

Chicago, 28. junija. AA. Pri tekmah za svetovno prvenstvo v strojepisju je zmagal Italijan Alberto Angora.

Proslava Vidovega dne

Veliki nacionalni praznik so povsod svečano obhajali

Beograd, 28. junija. p. Današnji državni praznik, ki spominja na tragično-herojske dogodke iz davne prošlosti srbskega naroda, je bil po vsej državi proslavljen z velikimi svečanostmi. Danes dopoldne so se v Beogradu in po drugih mestih in krajih vršile svečane službe božje, katerih so se udeležili zastopniki vojaških in civilnih oblasti.

V beograjski saborni cerkvi se je vršila svečana služba božja v spomin kosovskim herojem. Službi božji so prisostvovali kraljev namestnik dr. Radenko Stanković, člani vlade, kolikor jih je v Beogradu, zastopniki narodne skupščine in senata, generaliteta pod vodstvom komandanta Beograda armijskega generala Tomića, zastopniki prestolnice občine in raznih nacionalnih institucij.

Svečane službe so se vršile tudi po glavnih cerkvah drugih veroizpovedi. Razen na ta način pa je bil proslavljen Vidov dan na raznih večjih mestih in državni tudi še z drugimi slavnostnimi prireditvami. Hkratu s 60-letnico osvoboditve Niša in odkritjem spomenika niškim osvoboditeljem so se tudi zaradi Vidovega dne vršile tam velike nacionalne svečanosti, katerim je prisostvovali danes tudi Nj. V. knez namestnik Pavle. V Skoplju se vrši veliki pokrajinski zlet Sokola kraljevine Jugoslavije.

Tudi v inozemstvu so bile po glavnih mestih svečane službe božje v spomin na padle kosovske junake. Na vojaškem pokopališču v Sofiji se je izvršil svečan cerkveni obred sredi grobov naših bojevnikov, padlih v vojnah od leta 1912 do 1918. Tej spominski svečanosti so prisostvovali tudi zastopniki bolgarskih oblasti.

Zagreb, 28. junija. o. Vidov dan je bil svečano proslavljen tudi v Zagrebu. V katedrali je bila ob 9. dopoldne svečana služba božja, kateri so prisostvovali zastopniki vojnih in civilnih oblasti in mnogo občinstva. Take svečane službe božje so se vršile tudi po ostalih cerkvah. Popoldne je bila v Narodnem gledališču predstava Nušićevega »Dr. za vojake«, zvečer pa je slavnostna predstava. Predvaja jo Zajčev opera »Zrinjski«. Državna in mnoga druga poslopja so okrašena z državnimi trobojnicami.

Napetost znova narašča

Nemčija in Italija odklanjata vse predloge o novi ureditvi mednarodne kontrole

London, 28. junija. br. Diplomatska aktivnost v Londonu je v zvezi s španjo dogajala vrhunec. V znanem ministru so se danes ves dan vrstili obiski diplomatov. Zapaženi so bili zlasti dolgi razgovori, ki sta jih imela Eden in francoski poslanik Corbin. Eden je imel tudi več telefonskih razgovorov s francoskim zunanjim ministrom Delbosom. Glavni predmet vseh teh razgovorov je jutrišnja seja pododboru londonskega nevtalnostnega odbora, ki bo, kakor naglašajo v poučenih londonskih krogih, morda usodne važnosti za nadaljnji razvoj španskega konflikta. Glavno vprašanje, o katerem bo pododbor jutri razpravljati, je nova ureditev kontrole po izstopu Nemčije in Italije, katerega se namerava sedaj pridružiti tudi še Portugalska.

Kakor znano, sta Francija in Anglija sklenili predlagati, naj se vsa pomorska kontrola na španskih obalah poveri francoski in angleški mornarici. Da pa bi imeli Nemčija in Italija vse jamstvo, da se bo ta kontrola izvajala popolnoma nepristransko, sta se zedinili tudi na predlog, naj bi Nemčija in Italija poslali na francoske in angleške kontrole ladje svoje opazovalce. Obenem bi seveda morali pristati na to, da pridejo mednarodni opazovalci tudi na vse nemške in italijanske vojne ladje, ki so po odpuščanju sodelovanja pri kontroli še nadalje ostale v španskih vodah.

Sprva je izgledalo, da Rim in Berlin temu predlogu ne bosta ugovarjala, tem manj, ker sta vedno zadrževala, da jima gre samo za to, da se izvaja ob španski obali resnična kontrola. Baš zaradi tega sta Francija in Anglija tudi odklonili pooblastilo Rusije, ki je bila pripravljena vsakodni namesto Italije in Nemčije. Zato so bili v Londonu vse do večera dokaj optimistični in so računali s tem, da bo ta konflikt čimprej sporazumno likvidiran. Včerajšnji govor kancelarja Hitlerja in član-ki, ki so izšli v italijanskem tisku, pa so to upanje na mah razbili. V Londonu danes več ne dvomijo, da se bosta Italija in Nemčija na jutrišnji seji pododboru uprli temu, da bi Francija in Anglija sami izvajali kontrolo. To bi v stvari pomenilo popoln fiasko politike nevmešavanja in vse bolj se nagibajo v londonskih krogih k mnenju, da je to tudi glavni cilj italijanske nemške akcije. Iz pisanja italijanskega in nemškega tiska se da jasno posneti, da želita dobiti Rim in Berlin svobodne roke, da bi mogla odkrito stopiti na stran generala Franco in mu pripomoči do končne zmage.

Portugalska bo sledila Nemčiji in Italiji

London, 28. junija. AA. Današnji »Times« poroča, da je portugalski poslanik v Londonu izročil zunanjemu ministru Edenovo, v kateri tolmači portugalska vlada svoje stališče glede britanskih opazovalcev na portugalsko-španski meji. List pravi dalje, da se razgovori med britansko in portugalsko vlado o tej stvari še nadaljujejo. Portugalska vlada opozarja na okoliščino, da se je z umikom Nemčije in Italije iz kontrolnega sistema premaknilo težišče tega sistema v korist valencijske vlade ter da se na ta položaj ne more opredeliti v vprašanju opazovalcev. »Daily Mail« poudarja, da bo novi sistem nadzorstva brzokone povzročil. Veliki Britaniji nove izdatke in da britanska vlada zaradi tega vsekar mora zahtevati od parlamenta naknadne pomorske kredite. Liberalni opozicijski »News Chronicle« piše, da bo brzokone nemški in italijanski vladi predlagano, naj vsaj na nekatere izmed svojih ladij sprejmeta tuje opazovalce tudi v primeru, če bi Nemčija in Italija nadalje službeno sodelovali pri nadzorstvu.

Hitler: Nemčija se bo sama branila proti španiji

Resne besede nemškega državnega kancelarja na naslov valencijske vlade

Berlin, 28. junija. br. Na včerajšnjem okrožnem zborovanju narodnosocialistične stranke v Würzburgu je imel kancelar Hitler daljši govor, v katerem se je dotaknil tudi mednarodnega položaja, zlasti španskega konflikta. Govorec o stališču Nemčije, je naglasil, da je Nemčija sicer že od vsega začetka dvomila v uspešnost gotovih mednarodnih dogovorov, vendar jih je kljub temu hotela v konkretnem primeru preizkusiti. Zahtevala je skupno manifestacijo kontrolnih držav proti valencijskim mogotcem, ki naj bi na ta način spoznali, da nimajo opravka samo z eno, marveč z vsemi veleislami. Toda niti ta skromna akcija se ni dala izvesti. Nauk, ki ga je iz tega črpala Nemčija, ne bo nikoli pozabila. Odslej hočemo v takih primerih raje vzeti obrambo svobode, neodvisnosti, časti in varnosti nemškega naroda v svoje roke in se sami braniti. Hvala bogu, danes smo že močni dovolj, da se lahko sami branimo in varujemo. Nemčija je iz vsega tega izvajala konsekvence, ki bodo morda dale za vse bodočnost. Govori državnikov in parlamentarne debate nas v bodoče ne bodo nikdar več uspavali.

Vsaka mačka si mora enkrat ožgati kremle in vsak človek mora enkrat napraviti kako pogreško, da se izuči, a samo norci ponove enako pogreško. Niti jaz, niti nemški narod nima ne volje ne želje, da bi šel dvakrat na lim.

Vtis Hitlerjevega govora v Italiji in Franciji

Rim, 28. junija. AA. Italijanski listi posvečajo veliko pozornost govoru kancelarja Hitlerja v Würzburgu ter poudarjajo soglasno odločitev Nemčije, da bo v bodočnosti sama branila svojo čast in varnost, kar ima na razpolago dovolj sredstev. »Messaggero« piše med drugim, da imajo izjave kancelarja Hitlerja tik pred zasedanjem londonskega odbora za nevmešavanje poseben pomen.

Pariz, 28. junija. AA. Govor kancelarja Hitlerja tolmači »Paris Midi« v tem smislu, da ne kaže mnogo optimizma za razvoj dogodkov. List misli, da je Hitlerjev govor v resnici odgovor na britansko-francosko pobudo glede organizacije kontrole v španskih vodah.

Represalije že začele?

Skrivnostni napadi neznanih podmornic in križark na španske ladje in luke

London, 28. junija. br. Valencijska vlada je poslala londonskemu odboru noto, v kateri zahteva nujne ukrepe proti napadom na španske trgovske ladje in na pristanišča s strani tujih vojnih ladij.

V noti navaja, da je v soboto ponoči neka tuja vojna ladja, katere narodnosti niso mogli ugotoviti, obstreljevala Barcelono. Oddala na mesto sredi noči okrog 15 streliv. Ko so jo začeli iskati z žarometi in obstreljevati z obale, je izginila v temno noč.

Včeraj je neznana podmornica torpedirala španski trgovski parnik »Capo Palos«, ki je bil z večjim tovorom živih namenov v Valencijo. Parnik je bil napaden v bližini španske obale in se je takoj potopil. Pet članov posadke je bilo ubitih, štirje mornarji in neka bolničarka, ki je bila na krovu, pa so šest ur tavalj v rešilnem čolnu po morju, dokler jih ni rešili neki drugi parnik. Valencijska vlada je ugotovila, da se je v času napada nahajalo v bližini več nemških ladij in podmornic. Zato domneva, da so vse te na-

pade izvršile nemške vojne ladje, kar pomeni obojeno napad na španijo.

Danes v zgodnjih jutranjih urah je neka križarka napadla malo špansko luko Sagunto, 25 km severno od Valencije. Križarka, o kateri domnevajo, da je bila nacionalistična križarka »Canariase«, je oddala na mesto 15 streliv. Ko jo je začelo obalno topništvo obstreljevati, je pobegnila v smeri proti Balearom. V Saguntu je bilo ubitih osem ljudi, 16 pa ranjenih, med njimi tudi več žensk in otrok.

Valencijska vlada vidi v vsem tem potrdilo svojih že prej sporočenih informacij, da namerava nemška vojna mornarica odkrito stopiti na stran generala Franco. Zaradi tega zahteva valencijska vlada, naj londonski odbor odredi, da se morajo vse nemške vojne ladje umakniti iz območja španskih teritorialnih voda.

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Rojstni dan kraljeviča Andreja

Beograd, 28. junija. AA. Za rojstni dan Nj. V. kraljeviča Andreja je bila ob 11.30 v dvorni cerkvi na Dedinju zahvalna služba božja, ki so ji prisostvovali vsi člani civilnega in vojaškega doma Nj. Vel. kralja. Milošev, 28. junija. AA. Za rojstni dan Nj. kr. V. kraljeviča Andreja je bila ob 10.30 zahvalna služba božja v cerkvi samostana Prastavice v bližini dvorca Miloševa. Službi božji so prisostvovali Nj. Vel. kraljica Marija z Nj. kr. V. kraljevičem Andrejem, predsednik občine sv. Stevana, šolska deca in meščanstvo.

Beleške

Posurovelost srca

Kakor smo včeraj na kratko poročali, je bil v nedeljo, ob obletnici smrti dr. Gregorja Žerjave, položen na ljubljanskem pokopališču na grob tega velikega narodnega voditelja lep venec s travkovi v državnih barvah. Neznani suroveži so porabili popoldanske ure, ko na pokopališču ni skoraj nič ljudi, da so oba trakova zažgali. Naj je bilo dejanje namenjeno travkoma kot takima ali pa grobu, v obeh primerih je vredno enake obsebe in priča o grozni srčni posurovelosti storilcev.

Mojstrski števec pri »Slovenec«

Ponedeljski »Slovenec« zatrjuje, da se je nedeljskega spreveda na zletu mariborske sokolske župe udeležilo 1835 sokolskih pripadnikov. Listi iz Kopitarjeve ulice bi pač ne bili zvesti sami sebi, če bi enkrat zapisali resnico. To javnost že tudi prav dobro ve, zato glede mariborske številke ne bomo polemizirali z njimi. Mnogočje, ki so spreved videle, same najbolje vedo, kakšen je bil. Za ljubljance, ki so prisostvovali nepozabni manifestaciji ob povratku zmagovalne sokolske vrste iz Beograda, pa je zanimiva okoliščina, da je »Slovenec« v Mariboru naštel za eno tretjino več udeležencev v sprevedu, kakor v Ljubljani. Po njegovem je torej bil mariborski spreved še večji od ljubljanskega...

Pred sedmimi leti

O priliki današnjega tabora JRZ v Celju, ki je združen z zletom bivših Orlov iz vse Slovenije, čitamo v listih iz Kopitarjeve ulice v vsakem odstavku o tej prirreditvi tožbo, da ti fantje že polnih sedem let niso smeli telovaditi. Kljub temu so baje prav odlični uspehi, ki se kažejo te dni v Celju.

Vemo, da so gospodje pri teh listih zelo slabi v računanju. Ali številko sedem bodo od letošnje letnice vendar še znali odšteti. In priložnost bodo do ugotovitve, da je bil Orel razpuščen leta 1930, torej dobro leto poprej, preden so nacionalni Slovenci vstopili v šestojanuarski režim. Če jih spomin še ni čisto zapustil, bodo tudi vedeli, kdo je takrat zastopal Slovence v vladi. Ako je bil torej razpuščen Orel kak greh nad slovenstvom, nad vero ali komurkoli že, so nacionalni in napredni Slovenci pri tem popolnoma nedolžni. Naj zato gospodje svoje tožbe in pritožbe naslavlajo na pravilne naslove.

Vzgoja k plemenitosti

Že pred dnevi smo zabeležili cvetko iz otroške priloge nedeljskega »Slovenca« kot značilen dokaz, kako si gospodje predstavljajo vzgojo mladine. Tudi v zadnji številki nadaljujejo v istem žargonu. Tole na primer čitamo v pamfletu, ki naj bi bil nekako »Kramljanje« z mladimi čitatelji:

»Sredi lepe slovenske zemlje živi razen slovenskega naroda še peščica ljudi, ki nočejo biti narod, ampak pleme. Ljudje tega plemena imenujejo nekateri »jugoplemenarje«, drugi pa kar »dravobance«... Ti jugoplemenarji imajo včasih kaj čudne šege in navade. Danes se mi zdi potrebno povedati, da so ti jugoplemenarji tudi od sila ošabni ljudje. Prepričani so, da je jugoplemenarjev na slovenski zemlji kot lista in trave« itd.

Gospodje pri »Mladem Slovence«, razložite vendar prihodnjo nedeljo svojim ubogim čitateljem, kako naj razumejo to, kar je vaš voditelj g. minister Djura Janković govoril na beograjskih shodih JRZ o enotnem jugoslovenskem narodu na ozemlju vse Jugoslavije in nenormalnosti ozkosrčne plemenske politike!

Volitve v Kmetijsko zbornico

V nedeljo so bile po srečih volitve članov nove kmetijske zbornice. Kakor zagotavlja »Slovenec«, pripadajo vsi izvoljeni člani stranki JRZ. Izvoljeni so bili za sreze:

Brežice: Bogovič Alojzij, Celje: Turnšek Pongrac, Črnomelj: Nemanič Josip, Dolina Lendava: Lebar Jožef, Dravograd: Kotnik Beno, Gornji grad: Steblovnik Martin, Kamnik: Strcin Janez, Kočevje: Rigler Ivan, Konjice: Kuk Anton, Kranj: Brodar Janez, Krško: Marinšek Anton, Laško: Deželak Matevž, Ljilja: Pevec Ignacij, Ljutomer: Rajh Jakob, Ljubljana okolica: Kržmanc Anton, Logatec: Potočnik Ivan, Maribor d. breg: Koban Franc, Maribor l. breg: Spindler Jože, Murska Sobota: Kuhar Stefan, Novo mesto: Brulc Franc, Ptuj: Prelog Franc, Radovljica: Jan Jakob, Slovenjgradec: Sevnikar Stanko, Škofja Loka: Megušar Matija, Šmarje pri Jelšah: Turk Ivan.

Dogodek v Celju

Iz Celja nam poročajo: V nedeljo zvečer so se vračali celjski Sokoli s krasno uspele sokolske prireditve v Laškem. Pred celjskim kolodvorom so jih pričakali znanci in svoji ter precej drugih pripadnikov sokolske ideje. V zboru so zapeli pesem sokolskih legij, nato pa krenili v sprevedu, v katerem je bilo okrog 300 ljudi, v mesto.

Ker so bili v nedeljo prišli v Celje že tudi nekateri orlovski udeleženci za jutrišnji tabor JRZ, se je z gotove strani sokolski spreved v mesto smatral za nekako izjavo. Res so ga v Prešernovi ulici ustavili stražniki. Po svoje pa so hoteli delati red tudi nekateri orlovski reditelji, ki so med drugim surovo napadli akademika Tugomira Prekorška. Neka skupina nasprotnikov Sokolstva, ki je bila zbrana pred magistratom pod vodstvom tajnika Ljudske posojilnice Vinka Preloga je hotela z vzklikanjem izzivati Sokole, vendar brez uspeha, ker so Sokoli tudi ob tej priliki pokazali svojo discipliniranost, tako da ni prišlo do nikakega resnejšega incidenta.

Manifestacije v Varšavi

Obisk kralja Karola se je pretvoril v edinstveno manifestacijo zavezništva med Poljsko in Rumunijo

Varšava, 28. junija. a. Vse poljski tisk beledi najobširnejše svečanosti o priliki obiska rumunskega kralja Karola II. Listi posebno navdušeno pišejo o včerajšnji veliki reviji vojske na Nokolovskem polju, o kateri pravijo, da je predstavljala kulminacijo vseh večstanih svečanosti ter oboženo prijeteljstvo rumunskega in poljskega naroda.

Snoči sta nekoliko pred polnočjo rumunski kralj Karol II. ter prestolonaslednik vojvoda Mihailo odpotovala s posebnim vlakom v vojaško taborišče Bjedrusk, nedaleč od Poznanja. Kralja Karola so spremljali na tem potu poleg očjega spremljevalca Rydz-Smiglija, zunanji minister Beck, vojni minister Kaspićki, načelnik glavnega generalnega štaba Fabryci ter rumunski poslanik Zanfirescu. Razen teh

je v Bjedrusku odpotovala večja skupina uglednih poljskih osebnosti. Poseben vlak je prispeel davi ob 6.10 na železniško postajo Volehov, kjer je bila postavljena častna vojaška četa s zastavo in godbo na čelu. Prihod vlaka je godba pozdravila s sviranjem rumunske himne. Kralj Karol je v spremstvu prestolonaslednika vojvode Mihaila, ter maršala Rydz-Smiglija pregledal nato častno četo. Danes je bil kralj Karol slavnostno proglašen za častnega poveljnika 57. pešpolka, ki se je mnogo odkolikal leta 1920 v vojni z boljševiki.

Rumunski kralj Karol II. je odkolikal glavnega nadzornika poljske vojske maršala Rydza Smiglija z redom rumunskega križa za zasluge I. stopnje.

Enoten jugoslovanski narod je cilj nacionalne politike JRZ

V proslavo obletnice sedanjega režima je bilo v nedeljo v Beogradu več zborovanj JRZ. Na dveh shodih je govoril tudi ideolog nove stranke g. minister Djura Janković. Njegov govor je vseboval tudi nekatere načelno važne izjave. Rekel je med drugim: »Dočim imamo na eni strani ljudi, ki ne priznavajo nikakega obeležja prošlosti, imamo na drugi strani ljudi, ki ne priznavajo potrebe obstoja jugoslovenskega naroda, marveč stojijo na stališču ozkosrčne plemenskega obeležja. Treba pa je priznati, da v Jugoslaviji živijo Srbi, Hrvati in Slovenci in da imajo vsi svojo lepo prošlost, svoje posebno zgodovinsko obeležje. Toda nad vsem tem stoji težnja nas vseh, da ob spoštovanju lepih vrlin prošlosti združimo vse te naše posebnosti v enoten jugoslovanski tip, da na ta način stvorimo eden, enotnega, neomejenega nacionalni občutek in da na ozemlju cele Jugoslavije stvorimo eden, enoten jugoslovanski narod. Ona nasprotna teza, ki priznava le obstoj treh narodov, je bolna teza, ker bi po njej Jugoslavija nikdar ne dosegla svojega ideala, da enkrat vidi enoten jugoslovanski

narod od zapada do vzhoda in od severa do juga... Jugoslovanski narod noče več eksperimentiranja, marveč hoče, da krenemo na pot, ki naj zagotovi srečo in blagostanje vseh državljanov.«

Minister g. Janković je nato govoril o znani resoluciji davidovičevskega glavnega odbora ter jo je odločno odklonil. Nato je med drugim nadaljeval:

»Kdor hoče urediti Jugoslavijo na federalistični bazi, naj to odkrito pove. Naša oslabilba Jugoslavijo mi pa hočemo politiko, stranka je nasprotnica federacije, ker bi oslabilba Jugoslavijo mi pa hočemo politiko, ki naj Jugoslavijo okrepi. To pa se mora doseči samo z unitaristično urejeno državo, v kateri državljani ne delijo ne reke, ne planine, ne doline.«

Glasila Jugoslovenske radikalne zajednice, v katere imenu je govoril minister Janković, so tudi »Slovenec« in »Slovenski dom«, »Domoljub« in »Slovenski gospodar«. Radovedni smo, ali bo kateri teh listov zabeležil ta načelna izvajanja odličnega prava svoje stranke.

»Slovenec« se čudi in zgraža

V svoji dravobanski omejenosti pri »Slovenec« ne morejo razumeti, da se kdo izven kranjskih mej zanima za dogodke v Sloveniji. Seveda tudi vsakemu to pravico odreka. V nedeljski številki se zato v daljšem članku čudi in zgraža, da je bil baje po Srbiji razširjen neki letak, ki govori o dogodkih in razmerah v Sloveniji. Da ostane zvest in dosleden svojemu dravobanstvu, pripisuje očitovstvo letaka nacionalnim Slovincem, čeprav je iz vsebine jasno, da pri njegovi sestavi noben Slovenec ni mogel sodelovati.

V »Slovenec« namreč približujejo tudi vsebino letaka. Po njihovem stoji tam med drugim zapisano: »Te dni so se v Sloveniji dogodili težki in usodni dogodki, ki tudi poslednjemu slepcu jasno kažejo, da pop Koreošč in njegovi črni bratje odkrito delajo proti narodnemu edinstvu in naši državni celoti. Na ozemlju dravske banovine so črni najemniki Rima popolnoma ukinili državno oblast kraljevine Jugoslavije in na njeno mesto kot neomejeno silo ustoličili svoj črni separatizem. Svojega »ortaka« Milana Stojadinovića so prepričali, da so tudi oni JRZ in za JRZ in pod tem pla-

škem od zgoraj načrtoma podpirajo za tuj račun temelje te s krvjo pridobljene države. Za banovinskega tajnika JRZ je bil poslan iz Avstrije neki duhovnik, ki leta in leta ni smel v Jugoslavijo niti pogledati, ker se je z orožjem v roki boril proti osvobojenju in zedinjenju« itd.

Banovinska tajnika JRZ za Slovenijo sta dr. Kulovec in Tomazin. Oba sta sicer duhovnika, nobeden od njih pa, vsaj kolikor nam je znano, ni živel nikdar v emigraciji. Slučnih netočnosti je v letaku, če je »Slovenec«va reprodukcija pravila, še več. Tako na primer da so bili porušeni sokolski domovi v Mariboru, Celju in Ljubljani. To je pač najboljši dokaz, da je bil letak sestavljen v Srbiji sami na osnovi govorice, ki so tam dobi razširjene o razmerah in dogodkih pri nas. Da »Slovenec« kljub temu pripisuje avtorstvo naprednim Slovincem, se ne more nihče več čuditi, saj jim je v zadnjih tednih skušal naprtili še vse hujše stvari. Kakor činična ironija se zato čita zadnji stavek njegovega članka: »Pošteni Slovenci, kaj sodite o takem načinu političnega boja?«

Velik požar pod Gorjanci

Novo mesto, 28. junija. Danes, kmalu po 11. uri, je bila novomeška policijska stražnica obveščena, da gori v Dolžu pod Gorjanci več objektov in da je pomoč nujno potrebna. Takoj so odinile gasilske čete društva v Stopičah, Gabrju in Novem mestu. Novomeški gasilci so prvi prihitali v Dolž in nemudoma postavili v akcijo svojo močno motoriko.

Goreti je pričelo pri posestniku Janezu Zelligerju mlajšem. Požar se je nato z vso naglico razširil na dom Janeza Kralja in še na cerkevno poslopje poleg cerkve, razširil pa se je tudi na vsa gospodarska poslopja v bližini. Ker je gorelo sredi vasi, je nastala nevarnost, da bi požar razjel vsa vasico in jo uničil. Zato so gasilci zastavili vse svoje moči, da bi vsaj ostale hiše in gospodarska poslopja rešili še neizogibne katastrofe. Nazadnje se jim je res posrečilo

ogonj lokalizirati na domove in gospodarska poslopja omenjenih treh posestnikov. Pogorele so tri hiše izmed katerih je bila ena pravkar dograjena, dva hleva, senik in več manjših gospodarskih poslopij, skupno 11 objektov. V ognju sta poginila tudi dva prašiča. Iz hiš so ljudje opremo rešili, v gospodarskih poslopijih pa je zgorelo precej gospodarskega orodja. Škoda, ki jo je požar povzročil pogorelcem, cenijo na sto petdeset tisoč dinarjev.

Kakor se je izvedelo, je nastal požar v Zelligerjevi šupi, kjer so se igrali otroci, ko so bili ljudje zaposleni na polju. Gasilci so ostali na pogorišču vse do večera, ko so se prepričali, da je vsa rešena. Reševanje je bilo zelo težavno, ker imajo v vasi zgolj kapnice in vodnjake, pa še v teh je bilo kaj malo vode.

Bolezen patriarha Varnave

Beograd, 28. junija. AA. Bulletin o stanju zdravja Nj. svetosti patriarha Varnave od 28. junija se glasi:

Ob 12. dopoldne temperatura normalna. Bije 76, pravilno. Pojavljajo se znaki možnosti prejemanja hrane na prirodni način. — Univerzitetni profesor dr. Aleksander Ignjatović, sanitetni brigadni general dr. Rudolf Koval, dr. Alekseander Vukoval, dr. Simeon Popov.

Iz železniške službe

Beograd, 28. junija. p. V železniški službi so bili premeščeni naslednji prometniki: Konrad Vodnik iz Ljubljane v Trbovlje, Feliks Rejec z Lesc - Bleda v Medvode, Rudolf Vontina iz Ponikve v Savski Marof, Rihard Miller iz Velenja v Ponikvo, Henrik Železnik iz Velenja v Šoštanj - Topolšico, na lastno prošnjo Ludvik Erjavce iz Kočevja v Kranj in Rudolf Magajna iz Kotoribe v Laško.

Franc Virant, postajenačelnik v Bianci, je postal spet prometnik, za postajenačelnika pa je bil tam imenovan prometnik Janez Rihter, premeščen je bil tudi strojevodja Ivan Kacijan iz Rogatica v Zagreb.

Vojaška napredovanja

Beograd, 29. junija. p. Službeni Vojni list objavlja večji ukaz o napredovanju oficijev. Za divizijske generale so napredovali generalštabna brigadna generala Marko Mihajlović in Djordje Lukić, artiljerijski general Velizar Antić ter pešadijski brigadni general Božko Tokić. Na lastno prošnjo je bil upokojen generalštabni brigadni ge-

neral Viljem Klobučar. Hkratu je bil odklikovan z redom Karadjordjeve zvezde IV. stopnje.

Vpokožitev

Beograd, 28. junija. p. Na lastno prošnjo je bil upokojen državni svetnik dr. Slavica Kefiber.

Iz diplomatske službe

Beograd, 28. junija. p. Za našega tiakovnega stasaja pri poslanstvu v Bukaresti je bil imenovan bivši atenski dopisnik Prebriroja Peter Ivanković.

Otvoritev palače tiska na pariški razstavi

Pariz, 28. junija. AA. Davi je bila na pariški svetovni razstavi otvorjena palača tiska. Glavni komisar svetovne razstave Labbe je imel ob tej priliki govor, v katerem je med drugim dejal, da je že svetovna razstava tiska leta 1928 v Kölnu kazala, da je taka mednarodna razstava mogoča in zelo poučna.

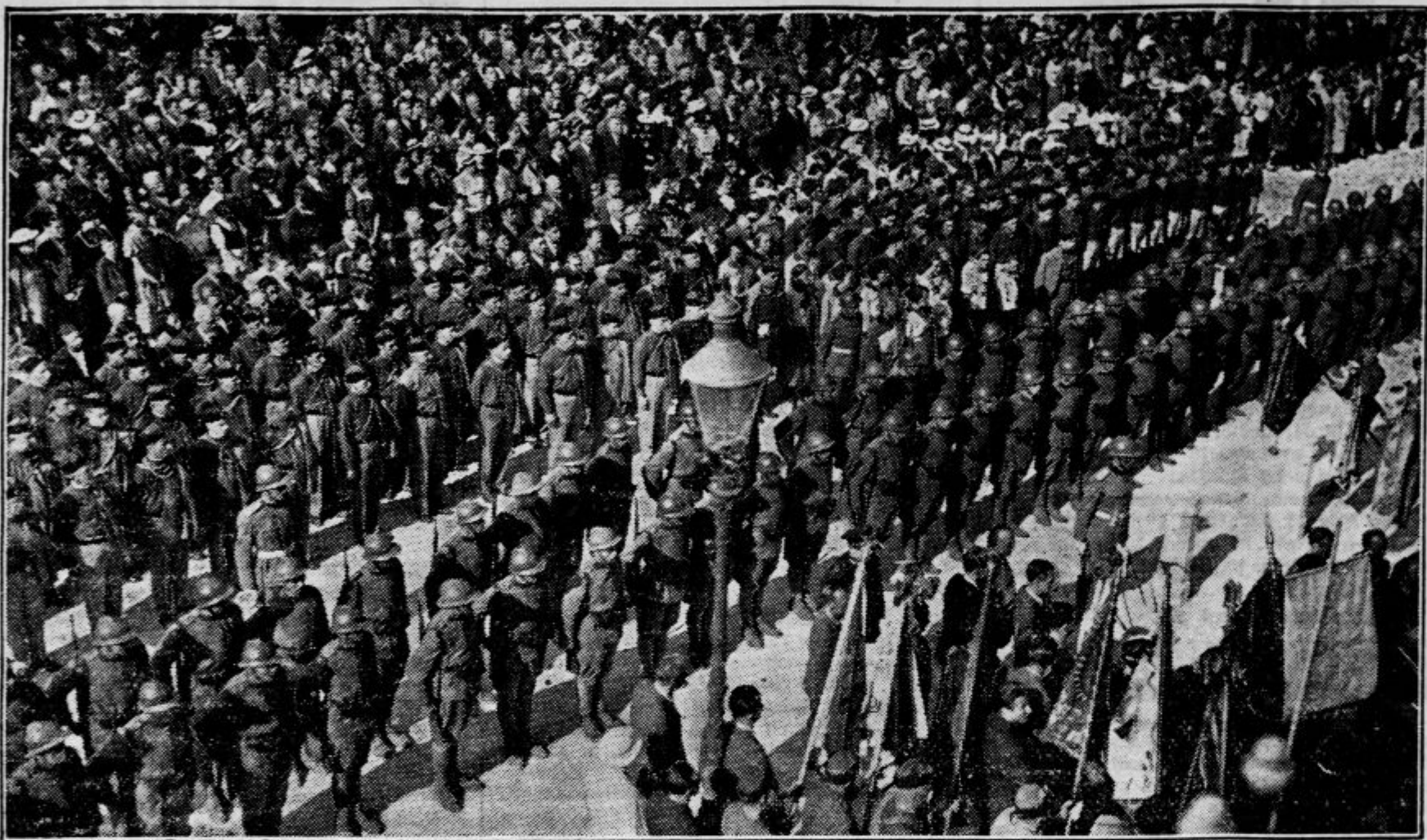
Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Vedro vreme prevladuje po vsej državi z nekoliko oblaki v južnih in vzhodnih krajih. V poslednjih 24 urah so bile ponekod lokalne nevihte. Minimalna temperatura Brod 10, maksimalna Mostar 31 stopinj.

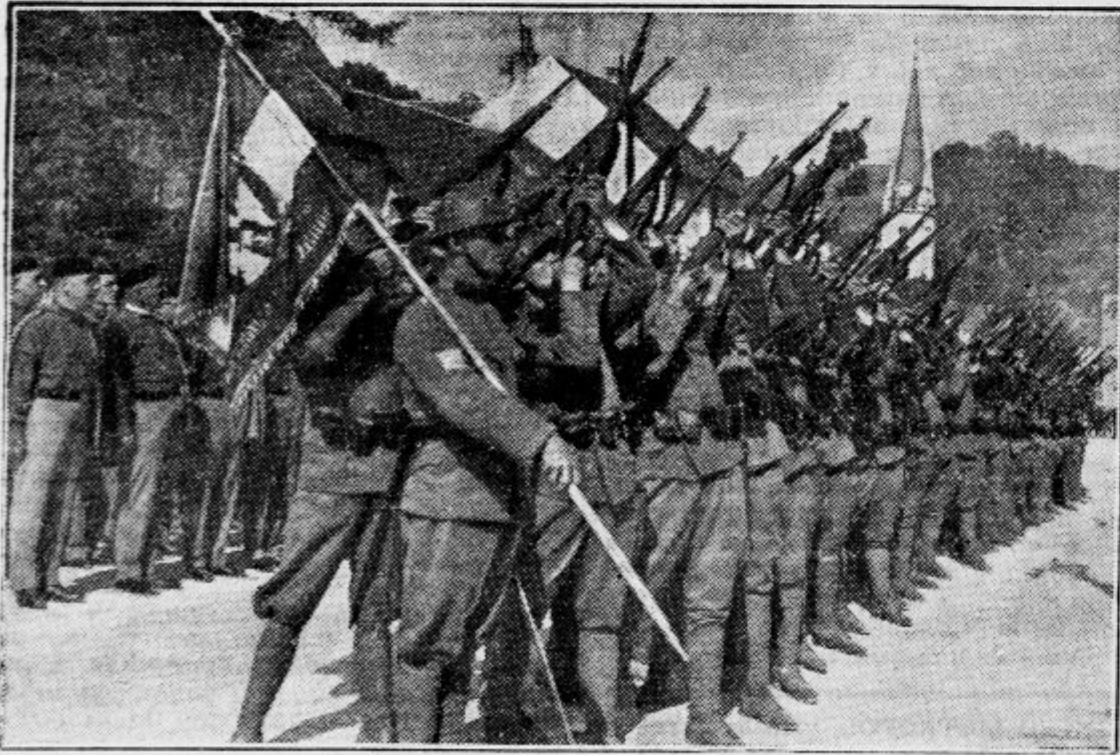
Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo vedro vreme s povečano oblačnostjo v zapadnih krajih. Morda lokalne nevihte z nalivi.

Zagrebska: Vedrejšo in toplejšje vreme. Dunajska: Soparno, oblačno, možnost senj.

Za svete vidovdanske ideale

Častna vojaška četa, Sokoli, delegacije nacionalnih združenj s prapori ter velika množica med slavnostjo na Grabnu

Častna četa oddaja salvo po odkritju spominske plošče kralja Zedinitelja v šoli na Grabnu

Ljubljana je v nedeljo ponovno na jasn način pokazala svojo neomajno privrženost jugoslovski državi in narodni ideji. Pri slavnostnem odkritju spominske plošče kralja Aleksandra I. na Grabnu in na Grabnu, o katerih je obširno poročalo že ponedeljsko »Jutro«, so množice najbolj navdušili poudarki govornikov, da so vidovdanske ideali svetli, nedotakljivi. Posebno globoko so se vtisnile v srca jasne in odločne besede vojnih dobrovoljcev dr. Ernesta Turka in Joce Žagarja ter predsednika osrednjega odbora Narodne odbrane Ilije Trifunovića — Bircanina.

Pri slavnosti na Barju je dr. Ernest Turk orisal zgodovinsko udejstvovanje vidovdanskih idealov, razložil, kako je blaženi kralj Aleksander I. v duhu teh idealov živel, delal, trpel, se boril, ustvarjal ter naposled tudi umrl, zaključil pa je svoj govor v prepričanju, da nudi mladina najboljše poročstvo za izvršitev oporoke pokojnega kralja Junaka, Mučenika in Zedinitelja.

Pri slavnosti na Grabnu pa je prednik NO Ilija Trifunović-Bircanin naglasil, da se samo na bojiščih ustvarjajo in rušijo narodne države. Za naše osvobodjenje in zedinjenje smo morali žrtvovati milijone najboljših sinov in tudi naš kralj Zedinitelj je med temi žrtvami. Zedinjeni Jugoslovenci ne morejo in ne smejo biti nezvesti ideji svojega velikega kralja, kakor to žele naši sovražniki, pa morajo tudi med nami poedinci, ki jim se ni prišla v zavest razlika med nacionalno in tujo državo. Nasprotovanje jugoslovni ideji pomeni vojskovanje z mrtvimi junaki in mučeniki. Toda pomnite, da vojne z mrtvimi se nihče ni dobil — — —

Vojni dobrovoljec Joco Žagar je pozval mladino, brate in sestre, naj se spominjajo na usodepolno Kosovo in na vse žrtve za ostvareitev končnega cilja — zedinjenja vsega jugoslovenskega naroda v lastni svobodni državi. Poklonimo se stotisočim

junakom, ki so brez oklevanja skozi stoletja žrtvovali svoja življenja v borbah za osvobodjenje, da se ustvari to, kar je končno dosegel s svojo železno voljo naš veliki kralj Mučenik, naš prvi jugoslovski vitez. Poklonimo se vsem borcem iz velike vojne za osvobodjenje in zedinjenje. V prvi vrsti pa se spominimo njega, ki je daroval vse, tudi svojo srčno kri, da bi združil nas, ki smo bili v kruti preteklosti tako različni in neslovanško odgojeni, v narodno skupnost, v močan in jeklen jugoslovski narod.

Naš veliki Sokol in Junak kralj Aleksander I. nam je podaril jugoslovsko trobojnico. Poklonimo se njenim barvam, ker vsebujejo vse naše tradicije: slovenske, srbske in hrvatske, v kolikor so bile res slovanke. Nosimo to našo sveto zastavo vedno visoko v vseh borbah za naše državo in narodno edinstvo.

Naše narodno edinstvo ima še dosti sovražnikov. Hvaležni smo za zagotovitev, da na naših mejah ni nobenega topa več, ki bi bil proti nam naperjen. Zato pa moramo posebno budno paziti na vse one sovražnike, ki so skriti zmag in tudi med nami. Ti sovražniki skušajo rušiti veliko idejo jugoslovenstva, kljub temu, da je bila zadnja zapoved umirajočega velikega kralja Zedinitelja: Čuvajte mi Jugoslavijo! Proti tem sovražnikom se boriti je naša najsvetejša dolžnost, ker bo jugoslovenska država samo takrat močna in nepremagljiva, ako bo ohranjeno v bodočih pokolenjih jugoslovsko narodno edinstvo. Objubimo danes ponovno, da bomo čuvali edinstvo jugoslovenskega naroda. Ponosno bomo nosili naš jugoslovski narodni prapor in v vseh naših borbah nas bodo vodile senice omih nesmrtnih junakov, ki so padli od Kosovega do danes za ves jugoslovski narod. Tako bo veliki jugoslovski vitez Aleksander I. večno živel v naših srcih in v srcih našega bodočega pokolenja.

Vidov dan svečano praznovan

Ljubljana, 28. junija.

Ljubljana je danes prav svečano praznovala praznik Vidovega dne. S hiš po mestu so zaplapolale državne trobojnice, po cerkvah so se vršile slovesne službe božje, na najintimnejši način pa so doživeli praznik dijaki in učenci srednjih in osnovnih šol, ki na današnji dan zaključujejo svoje delovno leto. Dočim je bilo mesto dopoldne živahno razgibano, je vladal popoldne praznični mir. V verskem pogledu so imeli danes najlepše slavje naši pravoslavni bratje, ki so tokrat prvič obhajali Vidov dan v svoji novi cerkvi, kjer je ob 11. opraviel svečani parastos prota Budimir. Ob 10. pa sta se vršili slovesni službi božji v stolnici in v evangelijski cerkvi, ki so se jih razen občinstva udeležili tudi številni predstavniki naše oficijne javnosti. Za katoške je daroval slovesni rekviem stolni proš Nadrah namesto odsotnega škofa dr. Rožmana. Sredi stolnice je bila postavljena visoka, črna pregrinja tumba, ob kateri je gorela dolga vrsta sveč. Stolni proš in vsa njegova asistenta so bili odeti v črne ornate. V evangelijski cerkvi je službo božjo opravil pastor Schaffer. Poleg drugih predstavnikov so cerkvenim svečanostim prisostvovali tudi ban dr. Natlačen, predsednik mestne občine dr. Adlešič, komandant divizije general Tonič, rektor univerze kralja Aleksandra dr. Kušej, predsednik apelacijske

ga sodišča dr. Golia, člani diplomatskega zbora in šefi vseh državnih in javnih uradov.

Ze prej pa so vse naše srednje šole pričele s svojim slavjem za zaključek šolskega leta. V jutrnjih urah so se po cerkvah brale šolske maše, nato pa se je mladina zbrala na svojih zavodih, da v brikem upanju in strahu pričaka spričeval, teh najtežjih in najbolj usodnih dokumentov, kar jih kdaj pride v življenju človeku v roke. Med šolskimi proslavami se je letos najbolj odlikovala pač svečanost na klasični gimnaziji, ki je vsebovala izbran umetniški program ter ga je prenašala tudi radijska postaja. Na mladino, ki je napolnila dvorano, je imel prof. Gorup kratek nagovor o Tesli in Boškoviću, kot dveh naših največjih vzornikov, študentje pa so s svojimi nastopi izpričali, da razen znanja, ki jim ga daje šola, z veliko ljubeznijo goje tudi pesem, glasbo in lepo besedo. Spored je uvedel moški zbor z narodno koračnico »Junak iz Like«, a se posebej se je postavil mešani zbor z zborom iz »Prodane neveste« in pa z Jobstovo »Polonica«. Krepko se je predstavil mladinski zbor s Topalovićevo »Kovač«, tretješolski Emil Ferkolj pa je v jasni dikciji zdeklamiral Gregorčičevo »Blagovestnikoma«. Pri klavirju sta se uveljavila sedmošolska Ramovš in Jože Osana, na gosli osemšolske Angel Kalin, sedmošolski

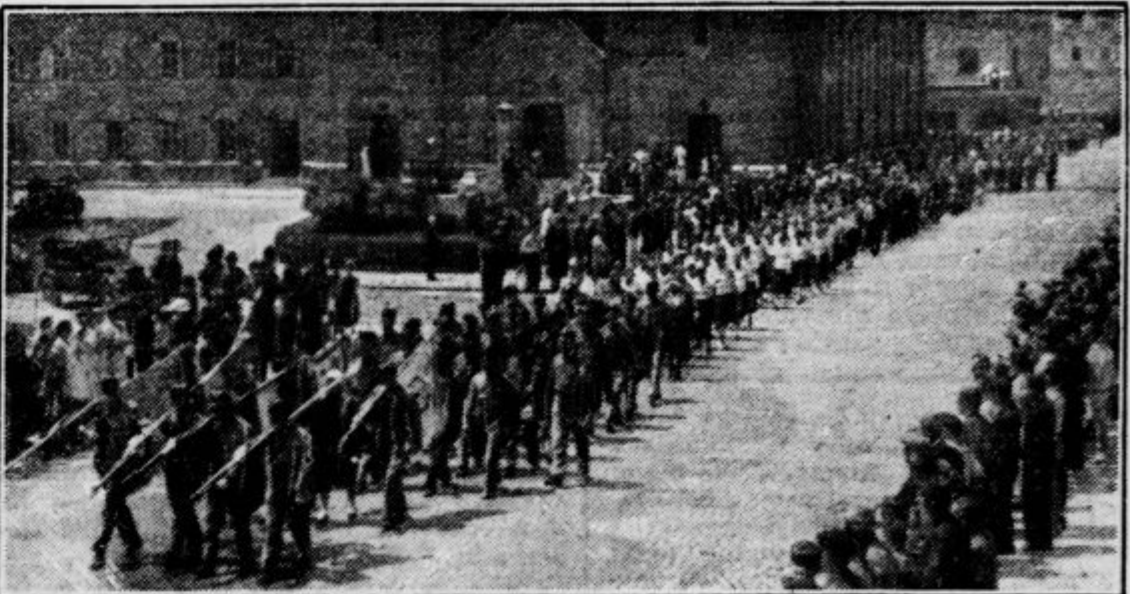

Poleg gimnazij so prav pristrčno proslavile Vidov dan tudi vse druge naše šole. Na srednji tehnični je zbranim dijakom govoril o pomenu praznika prof. Jaklič, direktor Reiser pa je dal učencem nekaj stvarnih pripomb za konec preteklega in za začetek prihodnjega leta. Na vseh

srednjih šolah so najboljši učenci vsakega razreda tudi letos prejeli za nagrado hranilne knjižice z vlogo po 50 din, ki jih je Mestna hranilnica tokrat že tretjič poklonila, da izrazi priznanje marljivosti in truda, hkratu pa da opozori najboljše izmed mladih na pomen štednje v življenju.

Zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. polkovnik Božović pripenja kraljev spominski trak na mariborski sokolski prapor

Del ogromnega spreveda na Aleksandrovi cesti — O svečanostih je obširneje poročalo ponedeljsko »Jutro«

Ogromna množica na manifesta cijskem zboru JNS v Sarajevu

Predzadnje nedeljo je bilo v Sarajevu manifestacijsko zborovanje JNS. Beograjska glasila JRZ so cenila udeležbo na 10.000 ljudi, njihov ljubljanski pobratim »Slovenec« pa jih je v svoji znani nesposobnosti za računanje naštel celih 500. Pri tem je bil še drzn dovolj, da nas je pozival, naj vendar objavimo kako sliko s shoda. Mi v Sarajevu nismo imeli niti svojega poročevalca, še manj svojega fotografa. Zato žal »Slovenec« nismo mogli takoj ustrediti. Ko pa smo videli, da je sarajevska »Jugoslovenska pošta« imela slike, smo naprosili njeno uredništvo, naj nam jih posodi. Uredništvo nam je ljubezno ustreglo — pa moremo tako danes, čeprav z malo zakasnitvijo, postreči na eni strani »Slovenec« in na drugi strani tudi svojim čitateljem. S slike same je razvidno, da je na njej obešen le del ogromne množice, ki se je zbrala k shodu.

Domače vesti

• **Opozorilo.** Cenj. gg. naročnike, dopisnike in interese opozarjamo, da je pošta uprava s 1. julijem podražila pristojbino za poštno dopisnice (razglednice) za tuzemstvo od 75 par na Din 1. Zato ne bomo sprejemali nezadostno frankiranih dopisnic, temveč jih bomo vračali pošteljem.

• **Naši rojaki v Vestfalijski vabijo na svojo proslavo.** Kakor je »Jutro« že nekajkrat beležilo, bo letos praznovala Zveza jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji svojo petnajstletnico. Zveza ima svojo centralo v Essen, vodi jo Pavel Bolha in združuje danes že 33 moških in 18 ženskih društev, katerim so na čelu sami zavedni, izkušeni rojaki in rojakinje. Vsa ta naša društva so storiла že mnogo dobrega ne samo v prid članom (tem se prav posebno v dobi krize), marveč tudi v veliki meri koristijo ugledu — Jugoslavije. Letos 15. avgusta (Veliki smaren) bo Zveza za 15 letnico razvila svoj prapor, krasno umetno Osrednjega urada za domačo obrt v Ljubljani. K prazniku ki bo v Maribu, se zbere rojaki in rojakinje iz vsega Porthura. Njihova srečna želja je, da pridejo tudi zastopniki iz Jugoslavije. Sleherni gost bo srčno dobrodošel. Prav posebno pa so zaželene narodne noše. Stroški potovanja so letos izredno nizki. Udeležbo na proslavi v Maribu lahko združite z obiskom znamenite razstave »Ustvarjaljoči narode« v Diseldorfu, kjer je tudi naš generalni konzulat. Opozorjamo tiste, ki nameravajo letos posetiti Nemčijo, naj svoje potovanje uredijo tako, da bodo 15. avgusta prisotnovali slavi naših rojakov v Maribu. Glede event. skupnega potovanja in glede skupine narodnih noš bomo še poročali.

• **Krankska gimnazija spominu mgr. Toma Zupana.** Med izvešji, ki jih naše srednje šole izdajajo ob zaključku šolskega leta, je letos vredno posebno pozornosti izvešje državne realne gimnazije kralja Aleksandra I. Zeditelja v Kranju, ki povseča svojo uvodno besedo pokojnemu gospodu z Okroglega pod zaglavjem »Nekoliko spominov o krankski gimnaziji«. Članek je prav toplo napisan in vsebuje mnogo zanimivih drobtin iz dobe, ko je bil pokojni monsignor se katehet na krankski gimnaziji ki so po pravici zaslužile, da se s tiskom otmo pozabi. »Malo je slovenskih pisateljev«, zaključuje pisec, »ki bi skoro skozi 80 let kazali narodu svojo stvariteljsko silo! To je čudovita vztrajnost. Vse njegovo življenje je bilo posvečeno domovini, kakor je imel napisano na čelu svojega gradnika. Od prvih literarnih poskusov do ekranske književnosti in pisatelja ter urednika in prešernoslovca, kot tankovest in širokogrudni učitelj in vzgojitelj, kot snovalec in načelnik narodne obrambne družbe CMD je postal narodni buditelj, ki si je pridobil spoštovanje najširših plasti našega naroda. Njegovo življenje — naša zgodovina! Zato, mladina, glej, tvoj vzornik! Vzljubi ga ter hodi za njim!«

• **Tolščil podvrženim in miščastim,** pri katerih se kažejo znaki raznih tegob zaradi nezadostnega izločavanja sokov, pomaga odlično večtedenska pitna kura za naravno »Franz-Josefovica grenčico«. Taki ljudje morejo tudi doma — a pod nadzorstvom svojega zdravnika — delati kuro za hujšanje. Dgt. reg. 8. br. 12. 657/36

• **Odlikovanje upravitelja splitske bolnišnice.** Znano vescuilišče v Göttingenu v Nemčiji je slavilo 20letnico svojega obstoja in so bili odlikovani s častnim doktoratom in na druge načine mnogi učenjaki iz inozemstva. Med odlikovani je tudi upravitelj splitske državne bolnišnice dr. Jakša Račić, ki je bil promoviran zaradi velikih zaslug za medicino za častnega doktora jubilejne univerze. Dr. Račić je splitski rojak. Leta 1900 je bil promoviran na vescuilišču v Innsbrucku na izredno slovesen način — sub auspiciis. To je bila prva taka promocija na tej univerzi in v dunajskem parlamentu je bila vložena celo interpelacija, kako se je mogla izkazati taka čast hrvaškemu nacionalistu na nemškem vescuilišču. Dr. Račić ni bilo dano da bi deloval na področju kake univerze, a njegove znanstvene razprave so mu pridobile ugled v vsem znanstvenem svetu. To dokazuje počastitev, katere je bil zdaj deležen na znamenitem nemškem vescuilišču.

• **Zveza uslužbenec socialnega zavarovanja** je otvorila v nedeljo svoj kongres v Banjaluki. Kongresa se udeležujejo delegati iz vse države, vodi ga po predsednik Stjepan Pongračić iz Zagreba. Iz poročil uprave je razvidno, da položaj uslužbenec socialnega zavarovanja ni baš rožnat in da je morala uprava zveze v lanskem letu uvesti več akcij za gmočno in moralno zaščito svojih članov.

• **Kongres združenja brivskih pomočnikov** je bil v nedeljo odprt v Zagrebu. To strokovno združenje ima v vsej državi 34 podružnic. V Sloveniji so podružnice v Celju, Kranju, Ljubljani, Mariboru in Plju. Sešani kongres je tretji, drugo pa je bil leta 1934 na kongresu so ugotovili, da je najmanj 10 odločkov brivskih pomočnikov brez posla in da je to posledica prekomernega delovnega časa od 12 do 14 ur. Sprejeta je bila resolucija, ki obravnava vprašanja odnošajev med brivskimi pomočniki in pomočniki ter tudi splošna vprašanja brivske stroke.

• **Prireditelj protituberkulozne lige na Golniku.** Poletna javna prireditelj kraljeve protituberkulozne lige na Golniku je postala že tradicionalna. Morda ni danes mogoča nobena prireditev, ki bi mogla privabiti tako množice ljudstva in ki bi bila po svojem sporedu tako postra, kakor je Golniški dan. Vsako leto se zberejo na prijetnem in divno urejenem veseljem prostoru pod Storičim tisoči veselih gostov. Letošnja prireditev bo v nedeljo 4. julija ob 15., v primeru slabega vremena pa v nedeljo 11. julija ob isti uri. Oficijelni del sporeda je skrbno ureden, da bo mogel zadovoljiti tudi najbolj razvajenega gosta. Paviljoni bodo nudili po najnižjih cenah izvrstno jed in pijačo. Tudi letos se pričakuje ogromna udeležba. Od opoldanske vlake iz Ljubljane bodo od postaje Krize vozili avtobusi. Izrabite nedeljo in pridite na Golnik, da se naučite lepote naše Gorenjske in prisostvujete lepi prireditvi. Domačine seveda še posebej vabimo in trdno upamo, da se bo v nedeljo zbralo na Golniku stare in mlade iz vsega tržiškega kota. Podprite ligo v njenem človekoljubnem delu.

• **Najpožrtvovalnejši esperantist** Podravine je umrl. Kakor znano, se je med mladimi kmečkimi prebivalstvom v Podravini močno usidral mednarodni jezik esperanto. Pri tej propagandi mednarodnega jezika se je posebno vneto udeleževal Ilija Puhalo v Koprivniških bregih. Pred dvema letoma je bil zaradi bolezni umorjen kot železniški uradnik in zdaj je zavrnil borbeni podlegel, star komaj 38 let. Po njegovi iniciativi in pod njegovim vodstvom so bili v Podravini uspešni esperantisti terčaji in pred nekaj leti je bil v Koprivnici, kjer je zelo močna podružnica esperantistega združenja, kongres esperantistov iz vse države. Pokojni Puhalo je zastopal jugoslovenske esperantiste tudi na mednarodnem kongresu v Ženevi in vneto je sodeloval pri najrazličnejših esperantistih časopisih in revijah.

• **Spominška prireditelj zagrebških tipografov.** Vsako leto konec junija prireja zagrebški tipografi Gutenbergov dan. Taka proslava je bila v nedeljo in pomembna je bila zaradi tega, ker je bila baš pred 100 leti sklenjena prva kolektivna pogodba med delavstvom in lastništvom nekdanje tiskarne Ljudevita Gaja. V tej tiskarni je pred 94 leti izšel tudi prvi literarno-geografski opis Zagreba v hrvaškem jeziku. Njegov avtor je bil pisatelj in geograf Dragotin Seljan, ki se je rodil leta 1810 v Topolovcu pri Sisku in je bil kot duhovnik po poklicu prefekt plemiškega konvikta v Zagrebu, dokler ga niso odstavili zaradi nacionalnega udejstvovanja. Ko je izgubil svojo službo, se je popolnoma posvetil geografskemu in kartografskemu delu.

• **Zahvala.** Novoporočena gg. Alojzij in Amalija Indihar, roj. Azman, sta darovala namesto fantovske odkupnine 300 din za revne učence v Lescah. Uprava ljudske šole v Lescah se ji za dar najlepše zahvaljuje. — Rudolf Knez, šolski upravitelj.

• **Nov grob.** V Dolenjem Logatu je umrl g. Lovro Balanič, višji sodni oficial v pokoj. Ugodnega pokojnika bodo pokopali danes. Blag mu spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Smrtna kosa.** Na Vidov dan popoldne je v Trzinu nenadoma preminula učiteljica gđ. Julijana Kocijančič. Celih 28 let do zadnjega vzdihljaja je vse svoje moči žrtvovala za trziško šolo in vzgojo mladine. V sredo 30. t. m. ob 14.30 prejeljo pokojnico k večernemu počitku na pokopališču k D. M. v Polju pri Ljubljani. — Prosimo zlasti p. t. učiteljskega kamniškega okraja, da se udeleži njenega pogreba.

• **Petletnica otvoritve planinskega doma na Lisci.** Posavska podružnica SPD proslavi 4. julija petletnico otvoritve planinskega doma na Lisci. Na predvečer bo zagorel vrh hriba kres. Na dan proslave bo ob 10 služba božja na prostem, popoldne pa ob zvokih godbe prijetno planinsko rajanje. Prijatelji planin iskreno vabljivi. V primeru slabega vremena bo proslava teden dni pozneje.

• **Vpisovanje v Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj** v Mariboru bo od 29. junija do vključno nedeljo 4. julija od 10. do 12. ure v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. Šolski program brezplačen. Od 5. do 20. julija ni vpisovanja temveč šole po 20. juliju.

• **Slovenska scena** bo gostovala danes ob 20. v Trzinu v dvorani Sokolskega doma z dramo »Rafaela Ferrari in njena Marija«. Tričlani vladno vabljivi.

• **Cvet in sad.** Konjska podružnica Kmetijske družbe nam je poslala veliko jablan, na kateri je poleg cvetja že lepo razvit sad.

• **Dva nacionalna socijalista iz Avstrije** pred kotorskim sodiščem. Pred kotorskim sodiščem je bila že razpisana, potem pa spet odlogena razprava proti Fritz Guderju in Jožetu Schelzru, ki sta v Avstriji blizu Gradca kot nacionalna socijalista ubila nekega političnega nasprotnika in potem zbežala na naše področje blizu Maribora. Ker izhaja njun zločin iz političnih motivov, nista bila izročena avstrijski oblasti, temveč je bila preiskava in razprava prepuščena kotorskemu sodišču, kjer sta mlada avstrijska nacionalna socijalista zaprta. Po želji avstrijske vlade bo razpravi prisostvoval kot opazovalec bivši predsednik bosansko-hercegovaške deželne vlade in znani sarajevski pravnik dr. Josip Sunarič.

Iz Ljubljane

• **Današnja operna predstava »Prodanca novost»**, ki bo prirejena na čast udeležencem Zadrugnega kongresa Zveze nabavljivalnih zadrug državnih uslužbenec ne bo kakor je bilo objavljeno, ob 16., marveč ob 20. uri. Ta predstava, ki bo v isti zasedbi kakor je bila v Trstu in na Reki, bo spet privabila občinstvo, da bo napolnilo opero do zadnjega sedeža. Povpraševanje po vstopnicah je veliko. Občinstvo prosimo, da kupi vstopnice že prej, da ne bo pri večerni blagajni navala.

• **Na državni trgovski akademiji** so bili završni izpiti od 10. do 24. t. m. K izpitu se je prijavilo 34 dijakov (-in). Izpit so naredili: Birtič Pavla, Bojč Stana, Böhmler Rozina, Čihlár Jaromira, Čeh Vida, Bernulc Olga, Ecker Jutka (z odliko), Gabrovšek Aleksander, Galovič Ivanka, Harmel Magda, Hladnik Helena, Kalčič Stanek, Klančar Franciška, Kosmina Marija, Kovarčič Lea, Lappain Adelinda, Leskovšek Evgen, Lipovec Angela, Ločnikar Evaldija, Mahnič Rudolf (z odliko), Martinkaj Leopold, Matjan Slavko, Slamič Franc, Sršen Rozalija, Stele Ljubomir, Supan Franciška, Svetek Alfonz, Škerić Helena, Šmon Simon.

• **Rožna ulica se modernizira.** Znano je, da vsa Rožna ulica, ki obstoja že stoletja in je zgrajena v sturmenem sistemu, nima razen starih hiš nobene podzemne kleti. Stavbenik Anton Mavrič gradi sedaj tako klet v hiši št. 13, kjer bo napravil tudi podstrešna stanovanja. Stavbno podjetje Smielowski je akoro do tal podirilo hišo št. 23. Ondi stoji le še sprednji zidovi in strešni stol. Ta hiša bo popolnoma na novo prezidana, za eno nadstropje povisana in podkletena. Lastnica ji je gospa Koslerjeva. Še prej sta obnovila fasadi svojih hiš lastnika hiš št. 5 in 6. Na sosednjem zabjaku so posestniki n. n. prebelili pročelja hiš 5, 7 in 8. Tudi ta del mesta koraka s časom.

• **Sekcija Podmilkica Rdečega križa** opozarja starše dečkov, ki so bili sprejeti v njeno počitniško kolonijo, da odpelje vlak za Bakar v sredo 30. t. m. ob 5.30 zjutraj. Zbirališče ob 5. pred glavnim kolodvorom.

Spoštovana gospa!

Vsaka žena želi, dobro izgledati. Ona si želi svežo in čisto polt in uporablja v to svrhu včasih najdražja sredstva. Z vsemi temi sredstvi, ki se jih uporablja samo površno, se pa da le redkokdaj doseči zaželeni uspeh, ker to zlo globlje leži. V največ slučajih je neredna prebava vsega vzrok. Ako prebavni aparat ni v redu, čreva napolnjena z neprebavljeno hrano, se izraža to tudi na koži: nečista polt, izpuščaji itd. Uredite Vašo prebavo in ta neveselost bo kar sama od sebe zginita!

Dobro in preizkušeno sredstvo za to je naravna Rogaska slatina. Pijte zjutraj na tešče po eno čašo in potem kake pol pred kosilom in večerjo, pa boste kmalu občutili prijeten učinek!

Poskusite tudi Vi enkrat!

Rogaska Slatina

• **Abiturientski tečaj** zbornice za TOI na drž. trgovski akademiji. Završni izpit je bil od 8. do 19. t. m. pod predsedstvom min. odposlanca g. Presla Mihajla, šolskega inspektorja pri banski upravi v Ljubljani. Izpit so napravili: Ahlfeld Franc, Ambroz Srečko, Auerperg Franc, Bratina Ljuban, Breznik Igor, Buh Pavla, Černe Ana, Domanjko Gzela, Dovč P. Mar. Matilda, Globočnik Vladimira, Bogdan Grom, Hladky Karel, Jankole Vojko, Janša Joža, Jug Majda (z odliko), Knežević Stjepan, Končija J. Mar. Angela (z odliko), Kovarčič Leo, Kranjc Agna, Kukec Marija, Lipša Nada, Lušik Marija, Mekuš Albert, Obersel Oskar, Perco Zlata, Podlipnik G. Mar. Klotilda, Poženel Irena, Rankel Krista, Skušek Majda, Spiller-Muys Nuša, Stradner Josipina, Špicer Bojan, Sturm Feodora, Triller Marijeta, Vlder Marica, Zajec Boris, Zornada Vida in Žerjal Marija.

Fotoamaterji!

Kar s ljubezno fotografirate vam pri nas prav tako razvijemo in kopiramo specialna fototrgovina

Foto Janko Pogačnik, LJUBLJANA — TYRŠEVA C. 20

• **Nova vremenska ulica v »Zvezdi«** je postavljena. Na kamnitem, masivnem podstavku stoji štirje dva metra visoki, okroglasti stebrič in na njih kamnita plošča kot streha. V sredini med stebriči bo montiran nov, moderen aparat. Vse delo je sprejelo ves čas mnogo gledalcev in kritikov. Staro vremensko hišico bodo prenesli drugam, menda na grad ali v Trzin.

Tujec več

od Ljubljancev!

Naš najlepši aspekt kot: Luče, Solčava, Robanov in Matkov kot, z Logarsko dolino, je bil svetnik turistom že poznan, ko Ljubljancev še vedeli niso za ta planinski raj. Spoznavajmo ga zdaj, ko imamo redno nedeljsko avtozvoziščno prog. Polnih deset ur je časa uživati svež planinski zrak in se diviti čudom božjega stvarstva. Odhod avtobusa ob nedeljah ob 5. uri iz Tavčarjeve ulice, vrnitev ob 22.48.

• **Društvo »Tabor«** bo imelo v nedeljo 4. julija t. l. veliko vrtno prireditev pred hotelom »Tivoli«. Vstopnina samo 5. din. Čisti dobiček v socialne namene.

National Union of Students of England and Wales opremi vse svoje potovalne skupine s TSHAMBA PII-jem. Gregorija Gregorič d. s. s. Ljubljana, Prešernova 5.

• **Nevaren karambol na Privozu.** Včeraj popoldne je na križišču Privozu in Sredine prišlo do prometne nesreče, ki bi bila skoraj terjala življenje mesarskega pomočnika Stanka Marenciča, zaposlenega pri mojstru Cilenšku poleg klavnice in stanujočega na Opekarski cesti. Malo po 14. je Marencič s kolesom zavil z Dolenjske ceste na Privoz, in kor cesta pada, je dal kolesu precej pomešeno tempo. Tisti mah pa je v Sredine privozil kolesar iz avta, v katerega je nesrečni kolesar treščil s tolikšno silo, da mu je razbil vse šipe, sam pa je obšel vse obliči s krvjo. Na kraj nesreče so takoj prihiteli mestni reševalci, da so nevarno ranjenega Marenciča prepeljali na kirurški oddelek.

• **Truple neznanega utopljenca v Ljubljani.** V nedeljo popoldne je upokojeni železničar Ivan Bežal z Zaloške ceste zapazil, ko se je sprehal ob Ljubljani na Fužinah, v strugi bl levega brega truplo utopljenca. Pohitel je v mesto in obvestil policijo, ki je takoj poslala dva stražnika na Fužine. Potegnili so mrtveca na suho in ga dali po komisijskem ogledu prepeleti v mrtvašnico k Sv. Krištofu, včeraj pa so ga na pokopališče pri Sv. Križu zgrebli. Pri utopljenju niso razen rožnega venca našli nobenih dokumentov niti kakih drugih predmetov. Po vsej priliki gre za 60 let starega moža suhe, drobne postave, ki je bil oblečen v temne hlače in čelovnik brez suknjiča, po poklicu pa je bil najbrž delavec ali prosjak.

• **Nekaj nedeljskih pretepotov in nesreč.** Včeraj so med drugimi ranjeni pripeljali na kirurški oddelek tudi 52-letnega posestnika Jožeta Vinka iz Podsmarberga pri Selah, ki ga je v nedeljo v preprihu brat udaril s kolom po glavi in mu prizadel veliko, nevarno rano. Žrtve nedeljskih pretepotov so bili tudi 27-letni blane France Vrhovšek z Dolge njive pri Veliki Loki, ki so ga v Prapročah napadli neki neznani ljudje z noži in kobil. 48-letni posestnik in gostilničar Ivan Zbonitar iz Zalega loga pri Sorci, ki ga je nekdo napadel na Bleiweisovi cesti v Ljubljani, in na natakara Marija Isteničeva iz Rožne ulice, ki ji je

v gostini eden izmed gostov vrzel kozarec v glavo. Z Golega pod Krimom so pripeljali v bolnišnico 13-letnega posestnikovega sina Antona Leniča, ki ga je krava pohlodila. Z Jesenic pa 26-letnega železniškega premikača Jožeta Rozmana, ki je padel s kolesa in se hudo poškodoval na glavi.

Iz Celja

• **Fantovski tabor v Petrovcah** je začel nedeljo po zatrevanju letov JRZ nad vse sijajno in veličastno uspel. Glavno zaslugu za to ima pač zopet predsednik fantovske podzveze v Celju g. gimnazijski profesor Mirko Bitenc, ki je nastopal v slikovitem planskem kroju in imel globoko zasnovan govor, v katerem je opisal zasluge te organizacije pri ustvarjanju naše nove države in njene napore, da je naš narod med najkulturnejšimi v Evropi. Govorila sta tudi gg. profesorja Kovarčič in Hanželič iz Celja. Sledila je še strunna telovadba. Kako tako prosvetno delo dviga versko in srčno kulturo, vidi moč začne čase vsepoved. In res vse hvale in priznanja je vredno, da se navedeni profesorji celjske gimnazije tako žrtvujejo za resnično krščansko prosvetno delo, ki bo rodilo tudi vzorno moralno in krščansko življenje.

• **Zakaj pričujemo v Celju še vedno gledališki dinar?** Zaradi gostovanja ljubljanskega Narodnega gledališča v Celju morajo naša kinopodjetja pri vetopnicah zaračunavati tako zvanj gledališki dinar, ki se odvaja po davčni upravi blaginji Narodnega gledališča v Ljubljani. Doslej je bila v Celju navada, da je ta doklada na kinovestopnice in njih podražitev odpadla vselej točno tedaj, ko je bila sezona ljubljanskih gledaliških gostovanj zaključena. Letos smo gledališko sezono v Celju zaključili 25. maja. Poteklo je torej že mesec dni, odkar se po nepotrebnem v škodo celjskih kinopodjetij in v škodo obiskovalcev kina pobira še vedno ta doklada. Obe kinopodjetji sta v tej zadevi že vložili predstavko. Ali nemara mestna gledališka uprava uprava še ni imela časa, da bi bila na pristojnem mestu javila, da je gledališka sezona končana in da ni več razloga, da bi se še nadalje pobiral gledališki dinar?

• **Mladinci s Polzele na prosvetnem pohodu.** V nedeljo popoldne na slavnostni vožnji na tabor v Petrovcah so iz Celja zvezni polzeleški mladičji z jarki obkrožili proleže novo zgrajenega sokolskega doma v St. Petru v Savinjski dolini. Ta dom bo letos slavnostno odprt, povsod je s spominu Viteškega kralja Aleksandra I. Zeditelja. Na proleže lepe zgradbe ob državnih cesti je tudi ta pomembni napredek na dvorščini strani pa nosi zgradba lep sokolski pozdrav »Zdravo!«. Kotikor nam je znano, je orožništvo uvedlo stroge po izvedbi in je pričakovati, da bodo krivci tudi prav kmalu izsledeni.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 10. in 16.15 »LUMPAČKI VAGABUND«. Ob 14. in 18.15 »BEN HUR«. Ob 20.45 »LOUIS PASTEUR«.

• **Proslava 30-letnice mature.** Maturanti celjske gimnazije iz l. 1907, so se zbrali v nedeljo popoldne v Celju, da v prijateljskem razpoloženju proslavijo 30-letnico mature. Opoldne je bil v hotelu »Evropi« banke, ki so se ga udeležili tudi nekdanji profesorji jubilarov gg. gimnazijski direktor v p. vladni svetnik Klement Proft, prof. Josip Kozuh, prof. Josip Kardinar in prof. Anton Cestnik. Po banketu so priredili jubilarji s profesorji izlet v celjsko okolico, zvečer pa so se spet sestali v hotelu »Evropi«. Jubilarji bodo ostali v Celju tudi še danes. Proslave 30-letnice mature so se udeležili sledeči gg.: odvetnik dr. Ernest Bast iz Amstetena, odvetnik dr. Franc Heresch iz Gradca, odvetnik dr. Adolf Geirner iz Oberpullendorfa, generalni direktor »Leykama« in »Tagespost« dr. Julij Keil iz Gradca, odvetnik dr. Kurt Kienzl iz Gradca, odvetnik dr. Karel Mohr iz Deutschlandsberga, policijski svetnik dr. Franc Schuster z Dunaja, prokurist vr. Wester, dr. Albert Riha iz Celja, odvetnik dr. Anton Ogriček iz Celja, zdravnik dr. Martin Ogorevc iz Rogateca, dr. Anton Kosi, načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje pri banski upravi v Ljubljani, višji uradnik drž. železnice Jurij Vuga iz Celja, esreški zdravstveni referent dr. Vladimir Vrečko iz Ptuja, novinar Januš Golec iz Maribora, duhovnik Martin Vrzelač iz Sostanja in uradnik Vokoslav Medvešek iz Celja. Proslave se niso mogli udeležiti gg. Franc Skaza, tajnik Zdrugažne trgovcev v Mariboru, notar Josip Vimpolšek, canitetni podpolkovnik dr. Andrej Arnshek, duhovnik Vasil Jastrobnik, odvetnik dr. Aleksander Grosser iz Gollinga, veterinar dr. Maks Holzer-Leskovar iz Gradca, zdravnik dr. Herman Matheja iz Gradca, odvetnik dr. Siegfried Stern iz Leobna, prefekt Ivan Seoboda z Dunaja, živinovozdravnik dr. Anton Tentschert iz Zg. Bele, zdravnik dr. Beno Zupnek iz Zella am See in odvetnik dr. Otton Zhuber pl. Okrog iz Velikove. Izmed nekdanjih kolegov je lani umrl prof. Ivan Tietzmann.

• **Kino Union.** Danes ob 16.15, 18.20 in 20.30 vefilm »Beli volk« z Mihaelom Whalenom in teiniki.

Iz Maribora

• **Vidov dan** je praznoval včeraj Maribor s slavnostnim zaključkom šolskega leta na šolah in cerkvenimi opravili po cerkvah. V stolnici so prisostvovali cerkvenemu opravilu predstavniki oblastet ter raznih organizacij in ustanov. Za časa cerkvenega opravila so bile trgovine zaprte.

• **Kulturni točen v Mariboru** priredi Umetniški klub. Ob tej priliki se bodo razdelile nagrade za tri najboljša dela iz književnosti, vpadalajoče umetnosti, glasbe ter za najboljšo odrsko stvaritev. Prva nagrada bo v znesku 1500, druga nagrada v znesku 1000, tretja nagrada v znesku 500 dinarjev. Književna dela po možnostih v treh izvodih bodo morali prizadeti predložiti najpozneje do 15. septembra t. l., dela vpadalajoče umetnosti pa se bodo morala poslati na razstavo do 17. oktobra t. l. Tekmovalci se bodo morali prijaviti klubu do 1. oktobra 1937. Razen tega pa se bodo podelile štiri potovalne nagrade po 4000 din onemu književniku, likovnemu umetniku, glasbeniku in igralcu, ki ga bo žirija spoznala za vrednega študija na tujem. Reflektanti se morajo prijaviti klubu do 15. septembra t. l. Za nagrade lahko tekmujejo samo oni, ki delujejo v Mariboru in njega kulturnem območju.

KINO UNION

Vefilm po znamenitem romani Claudea Farrerea
NOVI LJUDJE
v glavni vlogi Harry Baur.
Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri.

• **Himen.** V stolnici sta se v soboto poročila znani mariborski sportnik, gradbeni tehnik Evald Koren in gđ. Irena Zdoučeva. Obilo sreče!

• **Na državni trgovski akademiji v Mariboru** so napravili od 11. do 20. t. m. naslednji absolventje IV. letnika završni izpit: Bržlec Rozalija, Čizmek Danica, Elizabeta Dreš, Filipič Zmagoslavca, Fock Miloš, Gaberc Hedviga, Iršič Vida, Kikej Alma, Klavara Eliza, Kodper Ernestina, Koršec Olga, Kovarčič Erna, Krašovic Srečko, Lipuš Viljem, Lovrenčič Anton, Lovše Zorislava, Lutman Stanislava, Matosevič Nevenka, Peče Konrad, Pečardica Edeltraut, Pernič Vesna, Pivec Franciška, Robnik Ivan, Selinšek Jerica, Senčič Rudolf, Šmid Ludvik, Vesnaver Roža, Wenger Adolf, Bizjak Vladimir (privatist). Na dva meseca sta bila odklonjena dva pripravnika.

• **Nastop mladih francoskega stroškega vrta.** Te dni je zaključil mariborju de-lujoči Francoski krožek letošnji pouk v otroškem vrtu in v tečaju za osnovnošolsko mladino z lepo uspešno akademijo v »Vesni«. Prvi del sporeda je obsegal deklaracije pesmic in ljubkih prizorov, ki so jih izvajali mladi otroškega vrta. Osnovnošolski tečajniki pa so nastopili kot skupina mladih mornarjev v slikovitih krojih. Vstili so se mornarski pesmi, deklaracije, pesmi in mornarski plesi. Za lepo uspešno prireditev gre predvsem zahvala gospema C. D'Acarovi in B. Vračkovi, ki sta z vžiranim delom dosegli posebno glede jezika in izgovorjave lepe uspehe. Starši nastopajočih in otroci so dopela napolniti dvorano »Vesni«.

• **Prodaja Rosenbergovih stavbišč.** Stavbišča na bivšem Rosenbergovem posestvu prodaja mestna občina. Ob Betnavski cesti so, kakor se domaga, na razpolago stavbišča za enonadstropno hišo, ob Parmovi in Beograjski ulici pa za visokopritlične hiše. Cena za m² je ob Betnavski cesti 30 din z odvzgo, da se hiša zgradi v 2 letih, za druga stavbišča pa 22 din, če se prične zidava v 4 meseci, sicer pa tudi 30 din za m². Nadaljnja stavbišča ob Dalmatinski in Ljubljanski ulici bodo prodajali kasneje, večji kompleks pa je pridržan za zgradbo malih stanovanj po enotnem načrtu. Zgradbe ob Tržaški cesti s pripadajočim zemljiščem namerava prodati mestna občina ugodnemu ponudniku v celoti ali v dveh delih.

• **Pregled vojaških obveznikov.** Mestni vojaški urad ponovno poziva vse vojne obveznike letnikov 1888-1909, ki se čutijo za vojaško službo nesposobne, da se javijo na najkasneje do 10. julija t. l. v mestnem vojaškem uradu, Slomškovo trg 11, soba št. 3, zaradi pregleda ob letošnji redni rekrutaciji. Vojnim invalidom stalno nesposobnim in onim, ki ne stanujejo v Mariboru, se ni treba javiti.

• **Zletne cigarete.** Včeraj so prišle v promet zletne cigarete, ki jih je uprava državnega monopola izdala za letošnji sokolski zlet mariborske Sokolske župe. Zletne cigarete Vardar, Drina, Morava in Zeta so opremljene s emblemom »Sokolske Petrova petletnica« in se dobe v vseh mariborskih trafikah.

• **Otrok na travniku.** V bližini Senkovičevih v Studenčih so našli na travniku plakajočega 2 meseca starega otroka. Brezsrčno mater iščejo orožniki.

Iz Ljutomer

• **Na čast slovenskih bišgovestnikov** bo gori 5. julija na letnem telovadbišču Ljutomerskega Sokola velik kres, ki ga bo zadržala podružnica CMD. Narodno prebivalstvo vabljeno!

Iz Novega mesta

• **Prijet vromilec.** Orožniki iz Vinje vadi so prijeli drznega vromilca v vinskot hrame Franca Baniča, ki je kar s krampom vdiral v podgorjanske zidance. Tako je vromil v zidanico posestnika Jurčeta Janeza in posestnika Umeke Jožeta, obeh iz Velikega Cerovca, kjer je ukradel okrog 100 litrov vina.

Z Jesenic

• **Zvočni kino** Radlo bo predvajal danes ob 15. in ob pol 21. vefilm »Zeleni demon« v režiji Harrija Piela. Med dodatki tudi domači kulturni film in risana šala. Sledijo »Njeni ljubimci«.

Licitacija

Gospodarstvo

Naš denarni obtok

Ze prejšnjim teden smo v članku pod naslovom »Vprašanje povečanja našega denarnega obtoka« poudarili, da je danes naš denarni obtok še znatno večji nego pred krizo in da je vsota obtoka bankovcev in privatnih žirovniških naložb pri Narodni banki (ki igrajo isto vlogo kakor bankovci v obtoku) že za eno milijardo večja nego v juniju 1929. Pri tem pa je treba še upoštevati, da se je od tedaj obtok kovancev povečal za 600 milijonov. Tako je v resnici naš virtualni denarni obtok za 1.6 milijarde večji nego pred krizo, čeprav je letočasno naš nivo cen še za 20% nižji in bi torej gospodarstvo glede na nižji nivo cen potrebovalo manj denarja v obtoku, nego pred krizo. Iz tega smo izvajali zaključek, da imamo sedaj v obtoku dejansko še dovolj denarja in da moramo v interesu povečanja zlatih in deviznih rezerv skrbeti za to, da se skrči oni kontingent bankovcev, ki je izdan na drugi podlagi, kakor na zlatem in deviznem kritju.

Kakor se zdi je na merodajnih mestih prodor isto spoznanje. Beograjski »Vreme« poudarja v nedeljski številki, da so se v poslednjih dveh tednih zmanjšala posojila pri Narodni banki za 66 milijonov Din, kar je v zvezi s povračili kreditov od strani »Prizadac«. V tej zvezi prihaja do podobnih ugotovitev, kakor smo jih navedli v našem članku. Ugotavlja namreč, da je danes sam naš obtok bankovcev za 274 milijonov večji nego v juniju 1929. In je poleg tega naš obtok kovancev denarja za 600 milijonov večji, kar pomeni da se je obtok novčanice in kovancev povečal za eno milijardo. Dejansko pa je to povečanje toliko občutnejše, ker so danes cene za 20% nižje nego leta 1929. Iz teh ugotovitev »Vreme« bi se dalo sklepati, da Narodna banka ne bo dopustila nadaljnjega

naraščanja denarnega obtoka, zlasti če bo imeli nadalje tako močan dotok zlata in deviz, kakor doslej.

Novi dotok deviz pri Narodni banki

Poleg dotoka deviz pri Narodni banki je nov dotok zlata in deviz in sicer za 41.1 milijona Din nasproti 23.8 in 45.0 milijona Din v prejšnjih treh tednih, tako da je v prvih treh tednih junija dotok pri Narodni banki že za skoro 110 milijonov Din zlata in deviz. V tretji četrtini junija je zlata podlaga narasla za 1.4 na 1677.1 milijona Din, devize izven podlage pa so se povečale za 39.7 na 966.4 milijona Din.

Zaloga kovancev denarja v niklju in srebru je znašala 22. t. m. 429 milijonov Din, tako da je znašal obtok kovancev 771 milijonov Din (lani ob tem času 759). Menična in lombardna posojila so v tretji četrtini junija nazadovala za 23.2 na 1613.3 milijona Din (lani 1590.2), in sicer menična za 18.7 na 1366.6 in lombardna za 4.6 na 246.9 milijona Din. Od začetka junija so posojila nazadovala že za skoro 100 milijonov Din.

Obtok bankovcev se je skrčil za 67.2 na 5301.0 milijona Din in je bil pri tem za 602 milijona Din večji nego lani. Obveznosti na pokaz pa so ponovno narasle za 96.7 na 2353.3 milijona Din (lani 1753.9). Predvsem so se povečale privatne žirovne naložbe, ki so dosegle rekordno višino 1298.9 milijona Din (lani 838.9).

Vrednost zlatih rezerv je znašala 22. t. m. skupaj z oficijelno premijo 2155.1 milijona Din, kar predstavlja nasproti obtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 28.15% (prejšnji teden 28.24%). Če bi pa upoštevali še devize (ki se sedaj knjižijo v celoti izven podlage), tedaj bi zlato in devizno kritje znašalo 43%.

Gospodarske vesti

== Znižanje carine na rotacijski papir v Češkoslovaški. Poročali smo že o ukrepih češkoslovaške vlade proti papirnemu kartelu zaradi povišanja cen za rotacijski papir. Češkoslovaške tvornice papirja so sprito visoke zaščitne carine tudi v letih krize lahko prodajale rotacijski papir po zadovoljivih cenah, ki so bile znatno višje nego v inozemstvu. Sedaj pa so izvedle občutno povišanje cene in tudi nove cene znatno presegajo svetovne cene. Češkoslovaška vlada je v sporu med časopisnimi podjetji in papirnim kartelom že odredila, da se ukine uvozna prepoved za rotacijski papir, sedaj pa je ministrski svet sklenil, da se zniža carina na rotacijski papir kar na eno desetino, to je od 84 na 8.40 Kč za 100 kg. Zaenkrat vlada še ni določila, kdaj stopi nova znižanja carina v veljavo, ker se vršijo še pogajanja med predstavniki industrije papirja in predstavniki vlade.

== Nagrade za pobijanje tihotapstva monopolskega blaga. Uprava državnih monopolov obhaja: Nedavno je izšla uredba o nagradah za pobijanje tihotapstva monopolskega blaga, ki je stopila v veljavo 29. junija. V skladu s to uredbjo je sedaj uprava državnih monopolov izdala v sporazumu s finančnim ministrom o velikosti nagrad. Določene so naslednje nagrade: ovaditeljem in osebam, ki tihotapstvo primejo, za kg tobaka v listju 12 Din, križanega 15 Din, za eno cigaro 0.90 Din, za 1 cigareto 0.15 Din, za pripravo za rezanje tobaka 30 Din, za 1 knjižico cigaretnega papirja 0.35 Din, za sto tulčev 2 Din, za 1 kg cigaretnega papirja v listkih 50 Din, za škafličko vžgalice 0.30 Din, za vžgalnik iz navadne kovine 10 Din, iz srebra ali posrebljen 20 Din, iz zlata ali pozlačen 30 Din, za kromenoven kamen za vžgalnik 0.50 Din, za kg petroleja 2 din itd.

Borze

28. junija.

Na zagrebški borzi so se danes v prvem kliringu trgovali avstrijski šilingi po 28.2450 (v Beogradu po 8.25), angleški funti po 238 in grški boni po 23. Nemški klirinski čeki so nadalje čvrsti in so se trgovali v Beogradu po 12.8056 in v Zagrebu po 12.8250, odnoseno za konec junija po 12.70 in za 12. september po 12.68.

Na zagrebškem efektom tržišču se je vojna škoda pri slabih tendencijah trgovala po 408 (v Beogradu po 407 — 408). V ostalih državnih vrednotah ni bilo prometa. Zabeležen pa je bil zaključek v delnicah Osijeke ljevaonice po 180.

Devize

Zagreb, Amsterdam 29.6.15 — 2407.75, Berlin 1742.03 — 1755.91, Bruselj 734.69 — 739.77, Curih 996.45 — 1003.52, London 214.46 — 216.52, Milan 228.44 — 231.53, Newyork 4318.51 — 4354.82, Pariz 198.62 — 195.06, Praga 151.54 — 152.64.

Curih, Beograd 10. Pariz 19.4750, London 21.53, Newyork 436.50, Bruselj 73.7250, Milan 23, Amsterdam 240, Berlin 175, Duna 81.90, Stockholm 111, Oslo 108.20, København 96.1250, Praga 15.21, Varšava 82.70, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukaresta 3.25.

Effekti

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 406.50 den., 6% beglube 75—76.50, 7% invest. 89 den., 7% stabiliz. 86—87, 7% Blair 85—86; delnice: Narodna banka 7150 den., Trboveljska 250 bl., Gutmann 60—65, Narodna šumska 20 bl., Sečerašnja Osijek 190 bl., Osiječka ljevaonica 175—185, Oceana 250 den., Danica 45 bl.

Beograd, Vojna škoda 407.50—408 (407—408), 4% agrarne (drobni komadi) 50.50 bl., 4% severne agrarne 52 den., 6% beglube 76.25—76.50 (76.25—76.50), 6% dalm. agrarne 74—74.50 (74.25), 1% invest. 88.50 den., 7% Drž. hip. banka 100 den. (100.50), 7% Blair 85.50 den., Narodna banka 7150—7200 (7150), PAB 198.50—199.

Blagovna tržišča

ZITO

4. Chicago, 28. junija. Začetni tečaj: pšenica: za julij 115.375, za sept. 116.625, za dec. 118.75; koruza: za julij 123.75, za sept. 109.625, za dec. 79.625.

+ Winnipeg, 28. junija. Začetni tečaj: pšenica: za julij 131.25, za okt. 136.625, za dec. 125.

Konjske dirke v Mariboru

Kasaško društvo v Mariboru je priredilo v nedeljo popoldne na Tezmem pri Mariboru konjske dirke, ki so bile prav dobro obiskane. Na startu so bili najboljši konji iz področja bivše mariborske oblasti. Rezultati v posameznih dirkah so bili naslednji:

I. Dirka Karla Pachnerja: Heat vožnja za 4 do 12-letne konje iz vseh krajev. Proga 1600 m. Nagrade 750, 350 in 150 din. 1. Peter Pilot (Ludvik Slavič) 1:36 (2.28), 2. Pelikan (Jožef Slavič) 1:38.2 (2.39), 3. Danilo (Kobilarna Turnišče) 1:40, 4. Oculi (Henrik Potré) 1:41.3, 5. Jasna (Julij Novak) 1:42.3.

II. Dirka mesta Maribor: Za 3 do 12-letne jugoslovenske konje, ki še niso dobili 3000 Din. Proga 2100 m. Nagrade: 600, 300, 200 in 100 Din. 1. Oh-Ha (Karol Weitzl) 1:44 (3.38), 2. Perun (Jožef Slavič) 1:46 (3.40), 3. Janko (Gvido Högenvarth) 1:44 (3.41), 4. Oriska (Vekoslav Franc Filipič) 1:51.

Razlag 1:44.5 (3.42), 5. Hrka, (Julij Novak) 1:44.5 (3.44.5), 6. Toska.

III. Galopaska dirka: Proga 1600 m. 1. Nema-para (poročnik Ilić) 1:37, 2. Zora (podpor. Gojčić), 3. Luiger (por. Jovanović).

IV. Dirka Karla Pachnerja, druga vožnja: 1. Pelikan 1:30 (2.28), 2. (Peter Pilot 1:30 (2.29), 3. Danilo 1:33.8, 4. Tilde K (Janko Kocjan) 1:34.5, 5. Oculi 1:40.

V. Derby poskusna vožnja: Za 4-letne jugoslovenske konje. Proga 2300 m: Nagrade: 700, 350, 250 in 100 Din. 1. Dulčinea (Julij Zilavec) 1:38.5 (3.45), 2. Oriska (Vekoslav Razlag) 1:42.5 (3.59), 3. Krka (Julij Novak) 1:43.4, 4. Soci (Karol Weitzl) 1:46 (4.01), 5. Lošin (Franc Pančič) 1:49.6.

VI. Dirka Karla Pachnerja, tretja vožnja: 1. Peter Pilot 1:28.7, 2. Pelikan 1:31.5, 3. Danilo 1:37, 4. Dizma (Franc Kodela) 1:40.5, 5. Tilde K 1:37.8. Končni placement: 1. Peter Pilot, 2. Pelikan, 3. Danilo, 4. Tilde K.

VII. Spominska dirka dr. Alfreda Rossmitta: Dvovprezna amaterska vožnja za 3-letne in starejše konje vseh krajev. Proga 2800 m. Nagrade: 1000, 500, 300 in 200 Din. 1. Soci-Oh-Ha (Karol Weitzl) 1:47 (4.53), 2. Toskan-Itona (Franc Filipič) 1:47.5 (4.54), 3. Dalia - Janko (Kobilarna Turnišče) 1:48, 4. Nadar - Nurmi (Ivan Poljanec), 5. Jasna - Krka (Julij Novak). Dirke se nadaljujejo danes.

ELIDA MILA

-tako blaga in čista -tako čudovitega vonja

ELIDA MILO *Favorit*
Že deset let ljubljene
vsake lepe žene

Pavel in Peter Bauerheim Brata dvojčka praznujeta danes 70-letnico

Rodila sta se 30. junija leta 1867 v Hrastniku. Njun oče je prišel iz Nemčije kot prvi strojevodja hrastniške rudniške železnice, mati pa je bila Slovenka, trgovka v Hrastniku. Dvojčka sta se izobila v doma-

Či ljudski šoli. Pavel se je izučil v mami Elsbacherjevi trgovini v Laškem za trgovca. V Celju je bil nekaj časa trgovski po-

močnik, potem pa se je vrnil domov z pomočjo materi-vdovi, s katero sta razširila malo trgovino v ugledno trgovsko podjetje. G. Pavel sodeluje v domači trgovini že 48 let, samostojni trgovec pa je postal pred 34 leti. Uspešno in pošteno se je udeleževal tudi v domačem združenstvu, pri združenju elektrarni in posojilnici. Pridno se udeležuje v raznih kulturnih in dobrodelnih organizacijah in zvest naročnik »Jutra« je že od začetka.

G. Peter pa se je v Celju izučil za mizarja, obiskoval je tam obrtno-nadaljevalno šolo, kot pomočnik pa je služboval v Gradcu in se izobrazil tudi v raznih strokovnih tečajih. Ko se je vrnil domov, si je kmalu pridobil daleč naokrog sloves najboljšega mizarjskega mojstra. Pred 44 leti je postal član gasilnega društva v Hrastniku in je bil dolga leta tudi načelnik društva. Za službo je bil odlikovan s srebrno kolajno in s častnim članstvom. Ko se je pred vojno ustanovilo v Hrastniku nemško gasilno društvo, je ostal zvest slovenskemu društvu, kakor se je zvesto in vneto udeleževal vedno v raznih drugih slovenskih organizacijah.

Jubilantna takratna keitinka v žetih, da bi zdrava in srečna ostala do skrajnih mej človeške življenjske dobe.

19 obsojenih zaradi bele kovine Dvorana polna tudi pri razglasitvi sodbe

Maribor, 28. junija. Danes dopoldne ob 11. uri je bila v razpravi dvorani št. 53 tukajšnjega okrožnega sodišča razglasitev sodbe v procesu, ki se je vršil v petek 25. t. m. pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča zaradi znane afere bele kovine v tukajšnjih delavnicah državnih železnic proti 22 obtožencem. Dvorana je bila tudi danes nabito polna poslušalcev.

Točno ob 11. je stopil v dvorano kazenski senat s predsednikom s. o. s. dr. Tombakom na čelu, ki je razglasil sodbo, v smislu katere se obsodijo: Janez Galijot na 6 mesecev strogega zaporja, na dvoletno izgubo častnih državljskih pravic, pogojno za 4 leta ter na izgubo državne službe; Franc Zinkovič na 6 mesecev strogega zaporja, izgubo častnih državljskih pravic za dobo 2 let, pogojno na 4 leta, ter na izgubo državne službe; Josip Zorko na 3 mesece strogega zaporja, pogojno na 2 leti; Ivan Čeh na 5 mesecev strogega zaporja, na izgubo častnih državljskih pravic za 2 leti, pogojno na 4 leta, ter na izgubo državne službe; Josip Lešnik na 5 mesecev strogega zaporja, na izgubo častnih državljskih pravic za dobo 2 let, pogojno na 3 leta ter na izgubo državne službe; Andrej Žirovnik na 3 mesece strogega zaporja, pogojno na 2 leti; Franc

Kacjan na 3 mesece strogega zaporja, pogojno na 3 leta; Franc Grossman na 3 mesece strogega zaporja, pogojno na 2 leti; Franc Stancer na 6 mesecev strogega zaporja, 300 dinarjev denarne kazni ter na izgubo častnih državljskih pravic za dobo 2 let, razen tega mora še odslužiti pogojno kazni 3 mesecev; Stefan Obrecht na 5 mesecev strogega zaporja, 600 dinarjev globe, na izgubo častnih pravic za dobo 2 let, pogojno na 4 leta; Josip Korosec na 3 mesece strogega zaporja, 300 dinarjev denarne kazni, pogojno na 2 leti; Alojz Wudler star. na 6 mesecev strogega zaporja, 600 dinarjev denarne kazni in izgubo častnih pravic za dobo 2 let; Ludvik Wudler na 5 mesecev strogega zaporja, 300 dinarjev kazni ter na izgubo častnih pravic za dobo 2 let; Alojz Wudler ml. na 3 mesece strogega zaporja, 100 dinarjev kazni ter na odslužitve pogojne kazni 6 mesecev strogega zaporja; Radovan Velebir na 2400 dinarjev denarne kazni, pogojno na 2 leti ter na 1000 dinarjev povprečne, Franc Klobasa na 2 meseca strogega zaporja, 100 dinarjev kazni; Franc Golob na 3 mesece strogega zaporja, 100 dinarjev kazni, pogojno na 2 leti. Matija Gradisnik, Adolf Wudler in Dragotin Schreiber so bili oproščeni vsake krivde in kazni.

Zadružni kongres otvorjen

Ljubljana, 28. junija. S svečano otvoritvijo zadružne razstave v Ljubljanskem dvoru se je večer dopoldne kongres Zveze nabavljajnih združenj državnih uslužbencev oficijelno pričel. Danes dopoldne so si kongresisti ogledali razne zadružne ustanove v Ljubljani, nato pa so obiskali še zbirke Narodnega muzeja in Narodne galerije.

Ob 15. pa se je v dvorani kina »Sloga« pričela kongresna predkonferenca, ki jo je otvoril predsednik zveze Miloš Štibler in ki ji razen članov uprave in nadzornega odbora prisostuje nad 300 delegatov iz vseh pokrajin države. Tako živega zanimanja še ni bil izlepa deležen kak zadružni kongres pri nas in vsa znamenja kažejo, da bo udeležba od strani delegatov dosegla tokrat rekord. Naloga predkonference je, da kritično pretrese poročila

zveze uprave, bilanco in načrt bodočega dela in vse gradivo pripravi za specialno obravnavo v sekcijah, ki bodo zasedale jutri, prav tako v dvorani kina »Sloga«. Sekcije bodo pretrese vse vprašanja, kakor se posebej tičejo nabavljajnih, kreditnih, stanovanjskih in splošnih gospodarskih združenj, nakar bodo svoje predloge stavile konferenci plenuma in skupščini, ki se bo sešla v sredo popoldne.

Zvečer je bil v franciskanski dvorani slavnostni koncert narodnega železniškega glasbenega društva »Sloga« udeležencem kongresa na čast, ki je v celoti prav lepo uspel in je pred javnostjo vnovič zgornjo izpričal resnico, da je zadružna organizacija tudi najboljši temelj vsakršnega kulturnega dela.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

V globoki žalosti naznanjamo, da je Vsemogočni gospod nenadoma poklical k sebi po zasluženem plačilo našo ljubljeno hčerko, sestro, teto, svakinjo, gospodično

Julijano Kocijančič

učiteljico v Trzinu

Prevoz trupa nepozabljene v Dev. Marijo v Polju se bo vršil v sredo 30. t. m. ob pol 3. uri, kjer jo še istega dne položimo k večnemu počitku.

Trzin, Dev. Marija v Polju, Domžale, Ljubljana, dne 28. junija 1937.

Zalujoče rodbine:

Kocijančič, Verbič, Sturm, Pipan

Možnost ponovne devalvacije francoskega franka

Preteklo je komaj osem mesecev, odkar je Francija izvedla devalvacijo franka za 20%, in zopet je vprašanje ponovne devalvacije na dnevnem redu. Ze nekaj tednov se opaža velika nervoznost okrog francoskega franka, ki se kaže zlasti v nizkih tečajih termineškega franka. Depozitni stavek v termineških kupcih je za enomesečne franke ob koncu tedna dosegel rekordno višino 90% za trimesečne franke za 37%. Beg kapitala iz Francije je zadnje tedne zavzel tak obseg, kakor v tednih pred lanske devalvacijo. Po najnovejših vestih iz Pariza pričakujejo, da bo nova vlada izvedla ponovno devalvacijo franka za 10% dosežanje vrednosti, drugi pa se menja, da je potrebna celo devalvacija za 20%. Novi finančni minister Bonnet je šele včeraj prišel iz Amerike in pričakujejo, da se bo po njegovem povratku stvar hitro razčistila. V višinskih krogih sicer zatrjujejo, da ne pride v poštev nova devalvacija franka, vendar je treba upoštevati, da je situacija že tako poostrena, da se bo devalvaciji težko izogniti. Francoski valutni izravnalni fond je za vzdrževanje stabilnega tečaja izčrpal vse rezerve zlata, in ne more več intervenirati, ne da bi načel zlate rezerve. Valutni izravnalni fond je oddal že vse rezerve zlata, ki jih je prejel ob času devalvacije od Francoske banke, vrhu tega pa še vse ono zlato, ki je letos spomladis prišlo v Francijo v zvezi z najetjem oboroževalnega posojila in vse zlato, ki je prišlo iz Španije.

Ko je letos spomladis francoska vlada opustila namero, da konfiscira devalvacijski dobiček privatnikov v Franciji in je zopet dovolila svobodno promet z zlatom, da pridobi zaupanje v inozemstvo pobegega kapitala, je izročila vodstvo valutnega izravnalnega fonda četvorici strokovnjakov, od katerih pa sta pred 14 dnevi odstopila Rist in Boudouin, kar je izzvalo veliko pozornost. Sedaj objavljajo besedilo pisma, s katerim je prof. Rist 14. junija utemeljil, zakaj odstopa kot član odbora valutnega izravnalnega fonda. V svojem pismu pravi, da je že marca, aprila in maja opozoril, da je treba v interesu stabilnosti valute temeljito urediti državne finance in spraviti dohodke v sklad z izdatki. Ti predlogi se niso upoštevali. Valutni izravnalni fond je medtem izčrpal vse svoje rezerve, saj je že nekaj tednov brez moči nasproti hudemu pritisku na deviznem trgu.

Vzroki za sedanje težko stanje francoskega franka so prav različni. Obširni ukrepi Blumove vlade na socialnem polju, predvsem pa ukrepi v zvezi z uvedbo 40-urnega delavnika pri istostanem zvišanju mezd, so imeli za posledico znaten dvig cen v Franciji. Kmalu so na ta način zapravlili vse ugodnosti, ki jih je glede nivoja cen v primeri s svetovnimi cenami nudila laska devalvacija. Na drugi strani se lani v inozemstvo pobegega kapital ni vrnil v Francijo, predvsem zaradi nezaupanja nasproti vladajočemu režimu, ki ni mogel spraviti državnih financ v red. Deficit državnih financ je dosegel nevaren obseg in ko je Blumova vlada prišla z načrtom, da izvede stabilizacijo franka z ednim namenom, da se polasti devalvacijskega dobička pri zlatu, se je nezaupanje še povečalo in prišlo je znova do ogromnega odtoka kapitala v inozemstvo, ki je v zadnjih tednih izčrpal skoro vse rezerve. Na tem vprašanju je padla Blumova vlada in sedaj vse pričakuje, kakšne bodo odločitve nove vlade.

Tudi Anglija se brani zlate inflacije

Zedinjene države imajo kakor znano velike težave zaradi poplave z zlatom, ki prihaja iz inozemstva. Ameriška vlada se je morala že lani v decembru odločiti, da prikaže zlato sterilizira, kar pomeni, da ne dopušča izdaje bankovcev na podlagi tega zlata. Ameriški zakladni urad je moral od tedaj pokupiti že za 1 milijardo dolarjev zlata in je moral v ta namen najeti na trgu kratkoročna posojila. To steriliziranje pride torej državo zelo drago, ker mora plačevati obresti za kapital, ki ga naloži v zlato.

Slične težave ima tudi Anglija. To prihaja sedaj do izraza, ko je angleški zakladni minister Simon predložil načrt zakona, da se sredstva valutnega intervencijskega fonda povišajo od 350 milijonov funtov na ogromni znesek 550 milijonov funtov, t. j. za 131 milijard Din. Angleški zakladni urad bo moral v ta namen najeti na trgu posojila, da lahko z novimi sredstvi kupuje zlato. Kakor poročajo iz Londona so dosedanja

sredstva valutnega intervencijskega fonda v višini 350 milijonov funtov izčrpana z nakupi zlata. Lani v decembru je fond oddal Angleški banki za 65 milijonov funtov zlata, da si preskrbi nova denarna sredstva za nakup zlata. Tudi v zadnjih tednih je moral fond oddati nekaj milijonov zlata Angleški banki, ker je vsa sredstva izčrpal. Angleška vlada pa ne dopušča več takih transakcij, ki imajo za posledico povečanje obtoka bankovcev, in se je zaradi tega odločila najeti na trgu za 200 milijonov Din novih sredstev, da bo lahko fond nadalje kupal zlato, ki prihaja zlasti v zadnjih tednih zopet v velikih količinah na angleški trg. Po sodbi strokovnjakov so se monetarne zlate rezerve Anglije od leta 1931 povečale za ogromno vsoto 800 milijonov funtov (po sedanjih zlati pariteti), kar predstavlja v našem denarju 190 milijard dinarjev.

Kam smo izvažali v maju

Poročali smo že o znatnem povečanju našega izvoza v maju, ki je dosegel vrednost 501 milijon Din in je bil za 128% večji nego v istem mesecu lanskega leta. Sedaj so nam na razpolago tudi še podatki o izvozu v posamezne države.

Naš izvoz v Francijo se je letos razvil v nepričakovano naglem tempu. V statistiki za maj je Francija privikar stopila na prvo mesto med vsemi izvoznimi državami, saj smo v tem mesecu izvozili v Francijo za 110.5 milijona Din blaga. Ze v prvem letošnjem četrtletju se je izvoz v Francijo občutno povečal in je dosegel 118 milijonov Din, v maju je znašal 47.8 milijona Din, v maju pa kakor rečeno kar 110.5 milijona Din, tako da smo v prvih petih mesecih letošnjega leta izvozili v Francijo že za 276 milijonov Din blaga, to je trikrat toliko nego lani v celem letu. To povečanje izvoza je pripisali v prvi vrsti znatnemu izvozu pšenice in koruze. Del tega izvoženega žita nam je Francija plačala v devizah. Uvoz iz Francije pa je nadalje zelo slab in je znašal v maju le 6.5 milijona Din, v prvih petih mesecih pa 29 milijonov, tako da je bila naša trgovinska bilanca s Francijo v prvih mesecih t. l. aktivna za četr milijardo Din.

Na drugem mestu v naši izvozni statistiki za maj je Nemčija. Naš izvoz v Nemčijo, ki je znašal v prvem četrtletju povprečno 117 milijonov Din na mesec je že v aprilu zaradi naraščanja naših terjatev popustil na 87.3 milijona Din, v maju pa je znašal 90.6 milijona Din (lani 51.0). Na drugi strani pa opazoma nadalje zelo velik uvoz iz Nemčije, ki je dosegel v maju 137.7 milijona Din (lani 86.8), tako smo imeli v maju, aprilu in maju hudo pasivno bilanco z Nemčijo, in sicer v imenovanih treh mesecih za 147 milijonov Din. Ta pasivnost pa je pripomogla k temu, da se je bistveno zmanjšal saldo naših terjatev v Nemčiji. Skupna statistika za prvih pet mesecev t. l. nam kaže uvozni presežek v višini okrog 100 milijonov Din, kajti izvoz v Nemčijo je znašal 52.7 milijonov (lani 34.3), uvoz pa se je povzpela na 626 milijonov (lani 385).

Na tretjem mestu v izvozni statistiki je bila maja Avstrija, kamor smo izvozili za 58.8 milijona Din blaga (lani za 37.9), medtem ko je uvoz iz Avstrije znašal 39.4 milijona Din (30.). Tako imamo z Avstrijo nadalje visoko aktivno trgovinsko bilanco, kar povzroča nizek tečaj avstrijskega šilinga. V prvih petih mesecih t. l. je znašal naš izvoz v Avstrijo 340 milijonov Din (lani 212), medtem ko se je uvoz le malo dvignil na 187 milijonov (lani 177).

Naša trgovina s Italijo kaže v zadnjem času nekaj zastoj. V maju je dosegel naš izvoz vrednost 46.9 milijona Din, v aprilu je nekoliko popustil na 41.4 milijona Din, v maju pa je znašal 39.9 milijona Din. Tudi uvoz ni več tako znan kakor v prvem četrtletju in je znašal v maju 36.2 milijona Din. Vsekakor pa smo imeli v aprilu in maju privikar zopet aktivno trgovinsko bilanco z Italijo, in se to pozna tudi v kliringu, kjer je saldo našega dolga nekoliko popustil. Kakor znano smo lani 1. oktobra zopet obnovili trgovinske odnose s Italijo: od tedaj je znašal naš izvoz v Italijo 269 milijonov Din, uvozli pa smo v istem času iz Italije za 313 milijonov Din in je bila naša trgovinska bilanca z Italijo v teh osmih mesecih pasivna za 44 milijonov Din. Kakor pa se zdi mora biti ta pasivnost v resnici nekoliko večja, kajti naš klirinski dolg v novem kliringu se giblje na višini okrog 26 milijonov lir (58 milijonov Din).

Naš izvoz v Anglijo se je v maju gibal na višini prejšnjih mesecev in znašal 38.8 milijona Din (lani 12.6). Uvoz pa je znašal 31.1 milijona Din (lani 40.9).

Garden-Party v Buckinghamski palači

Slika s prve Garden-Party, odkar ima Anglija za vladarja Jurija VI. Kralj se razgovarja s francoskimi častniki, ki se mudijo v Londonu

Izdiranje zob brez bolečin

Hipnoza pomaga ameriškim zobarjem

Strah pred zobozdravniki bo nekoliko uplahnil. Zobe bo mogoče odslej izdirati v hipnozi — za sedaj le v neki londonski kliniki.

Pred velikim številom študentov medicincev so te dni v tej kliniki napravili prvi poskus s tem načinom izdiranja zob, in sicer je bila poskusna oseba neka hipnotizirana ženska. Pacientka ni čutila nobenih bolečin niti med operacijo niti po njej. Pred so jo nekako za vajo večkrat hipnotizirali. Ko je šlo za res in so jo priveli v operacijsko dvorano, je bila pri polni zavesti in se je veselo razgovarjala z zdravniki. Nato ji je šel hipnotizer večkrat z roko čez čelo in senca in je zaspala.

Da bi se prepričal, ali je dovolj omamljena, jo je operater večkrat zbadel z iglo v dlečni. Pacientka ni reagirala, in pri izdiranju zob, ki je sledilo, ni skoraj nič

kravale. Ko so ji zobe izdri, ji je hipnotizer vsugeriral, da se operacije ne bo spominjala in tudi ne bo čutila bolečin za dolgo ran. Nato ji je položil roko na čelo in ji s smehom zapovedal, naj se zbudi. V trenutku je vstala brez vsake pomoči in z nasmehom s stola. Samo precejšnja blečica je spominjala na operacijo, ki jo je bila prestala.

V predavanju, ki je sledilo temu poskusu, je eden izmed najodličnejših angleških zobozdravnikov slušalcem dejal, da seveda ni mogoče vsakogar hipnotizirati. Človek mora biti že malo medija, če noče postati neobčutljiv za bolečine med operacijo. Na noben način pa se takšne hipnoze ne smejo dogajati brez zdravniškega nadzora. Čeprav hipnoza za zdravniške namene ni še popolnoma raziskana, je treba potrditi, da je za te namene na vsak način uporabna.

Pred stavko hotelskih obratov v Parizu? Vzrok: uvedba 40urnega delovnika po Blumovi vladi — Gostje si bodo morali sami postiljati in snažiti čevlje...

Uvedba štirideset ur trajajočega delovnega tedna v Franciji je izzvala takšne komplikacije, da računajo v Parizu za verjetno stavko hotelskih obratov, ki se bo začela 3. julija. Nekatere vesti napovedujejo stavko že za ponedeljek, 28. junija.

Čeprav ni izključeno, da se bodo lastniki hotelov, kavarn in restavracij sporazumeli z osebjem v zadevi novega delovnega urnika, ki ga je uvedla Blumova vlada, je vendar položaj zelo napet in je mogo-

če, da pride do stavke. V tem primeru bi bilo prizadetih kakšnih 300 tisoč obratov. Pa tudi v primeru, da se stranki sporazumeta med seboj ostane odprto vprašanje, kako naj se v bodoče uredi poslovanje osebja v hotelih, restavracijah in kavarnah. Računajo namreč s tem, da bi morali obratni počivati vsak teden en dan ali celo dva dneva. V teh dneh bi si morali hotelski gostje sami pospravljati sobe, postiljati, čistiti obušale in jesti izven hotelov.

Hotelirji in restavratirji pravijo, da je uredba, ki jo je izdala Blumova vlada s močjo zakona, popolnoma neizvedljiva, ker bi se prvič mezdje osebja zvišale za 25 odstotkov in bi morali nastavitvi 50 tisoč novih moči, dočim jih je na razpolago samo 15.000. Tudi francoski senat je posegel v to stvar in si je osvojil stališče lastnikov hotelov, kavarn in restavracij. Ministrski predsednik Chaumet ima dovolj dela s posredovanjem na obe strani, da bi se stvar uredila v obojestransko zadovoljstvo. Posebno zdaj, v času svetovne razstave, je kaj riskantno začeti s stavko, ki bi oškodovala Pariz za ogromne vsote in bi odvrgla od Francije na tisoče gostov, ki se pripravljajo na pot v mesto luči.

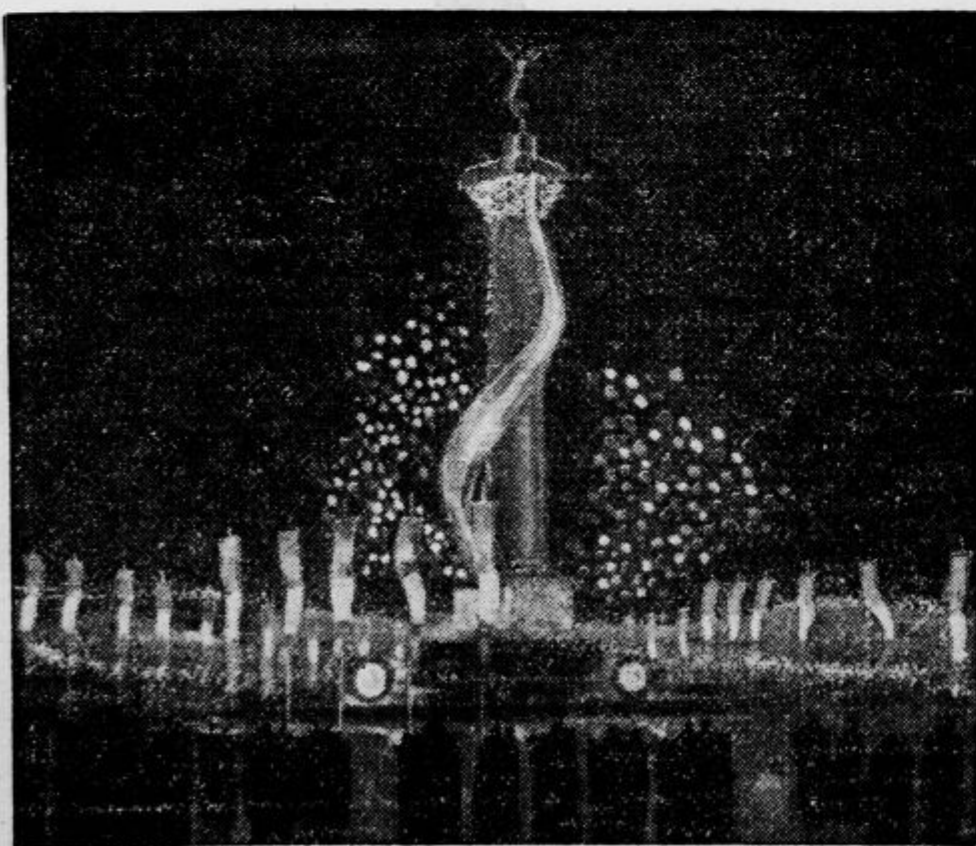
V Rusiji čistijo dalje

Preko Varšave poročajo, da so aretirali v Moskvi znanega komunista in prijatelja Lenina Mihalskega, ki je pisal v »Izvestja« članke o zunanji politiki. Podpisoval se je z imenom Lapinski. Poleg Mihalskega so prijeli še kakšnih deset drugih uglednih urednikov. Radeka so po vestih iz istih virov pomilostili, in sicer zato, ker je z njegovo pomočjo prišla na dan izjava maršala Tuhačevskega.

Smrt angleškega admirala

V Portsmouthu je nenadoma umrl 62-letni admiral William Wordsworth Fisher. Pokojnik si je stekel velike zaslugе kot organizator angleškega vojnega brodomarša proti nemškim podmornicam l. 1917.

Letošnji narodni praznik v Franciji

Letošnji narodni praznik v Franciji bodo obhajali glede na svetovno razstavo in na navzočnost ogromnega števila tujcev v Parizu posebno slovesno. Trg Bastilje bodo okrasili kakor kaže priložna slika

Evropska četrt Adis Abebe

Italijanski listi poročajo, da se vzhodno afriške kolonialne oblasti bavijo s mislijo, da bi 300 m pod pravo Adis Abebo zgradili posebno mesto za Evropece. Zračni tlak, ki ga Evropeci v Adis Abebi občutijo zelo neprijetno, bi jim potem ne delal več takšnih preglavic, kajti evropska Adis Abeba bi ne bila tako visoko. Razen tega bi se evropska četrt ločila od četrti domačinov, kar bi bilo priporočljivo že iz higienskih razlogov, še bolj pa zavoljo tega, ker bi bilo novo mesto mogoče zgraditi po modernih načelih.

Kovčeg je hotel ukrasti iz avtomobila

Na Kärntnerici na Dunaju sta se te dni neka tujka s lastnim avtomobilom in neki tat, ki je skušal ukrasti iz vozila kovčeg, spopadla in ravsala.

Pred hišo št. 6. v imenovani ulici je nekaj časa stal avto s češko znamko. Medtem, ko je stal pred hišo, se mu je približal tujec. Odprl je vrata in vzel iz avtomobila kovčeg. V tem trenutku je stopila iz hiše lastnica avtomobila. Videča, da ji hoče tujec ukrasti prtljago, se je vrgla nanj. Tat je skušal premagati žensko, da bi lahko ušel s plenom. Toda avtomobilistka je bila dovolj močna, da se ni dala premagati. Tat, videč, da se mu tatvina ni posrečila, je urno zbežal. Avtomobilistka pa je opozorila ljudi na bežečega in kmalu je pritisnila za tatom množica, ki je prišla njega in nekega moškega, ki je skušal ustaviti zasledovalce. Na policijski se je izkazalo, da je tat 38letni brezposelni Adolf Winkler. Lastnica avtomobila se je po incidentu odpeljala in se ni niti javila policijski.

Kap zaradi prenapornega plavanja

Neki vojak iz garnizije v Wörglu se je te dni kopal v nekem kopalšču v Innsbrucku. Preplaval je bazen v vsej njegovi dolžini pod vodo. Ko je stopil na breg, pa ga je zadela kap. Zdravniška preiskava je dognala, da je nastopila smrt zaradi prevelikega napora z zadrževanjem diha. Vojak, ki je bil izbojen plavac in potapljač si pač ni predstavljal, da bo njegov plavalni poskus končal s tragično smrtjo.

Znižana carina za papir v ČSR

Ing. Nečas, češkoslovaški minister za socialno skrbstvo, je te dni javil v praškem parlamentu, da bo vlada znižala uvozno carino na papir za 90 odstotkov. S tem ukrepom bo pritisnila na domači kartel industrijev papirne stroke, ki v zadnjem času povišujejo cene papirju.

Poneverba v madžarskem ministru

Kakor javlja »Az Est«, so v madžarskem ministru za poljedelstvo odkrili precejšnjo tatvino. Svetnik Ladislav Torday je poneveril 200 tisoč pengö. Ko so ga prijeli je izjavil, da je vzel samo 3000 pengö. Oblasti so uvedle preiskavo, da se dožene resnica.

Polarni letalci zopet doma

Ruski letalci, ki so sodelovali pri otvoritvi vremenoslovne postaje na Severnem tečaju, so te dni prispeli v Moskvo, kjer so jih sprejeli z velikimi častmi. Naložili so jih na okrašena vozila in jih vozili v triumfu po moskovskih ulicah. Na letališču so sprejeli junake Stalin, Kalinin, maršal Budjonji, Molotov in Litvinov.

Most sv. Antona je zletel v zrak

Preden so Baiki izpraznili Bilbao, so s dinamitom pognali v zrak most sv. Antona

Prijateljica Emila Zole

Kako se je francoski pisatelj seznanil s svojo prijateljico na železniški vožnji

Francoski listi poročajo, da je umrla ga. Marija Lerasseuxova, prijateljica pisatelja Emila Zolaja. Stara dama je rada pripovedovala, kako se je bila seznanila s pisateljem.

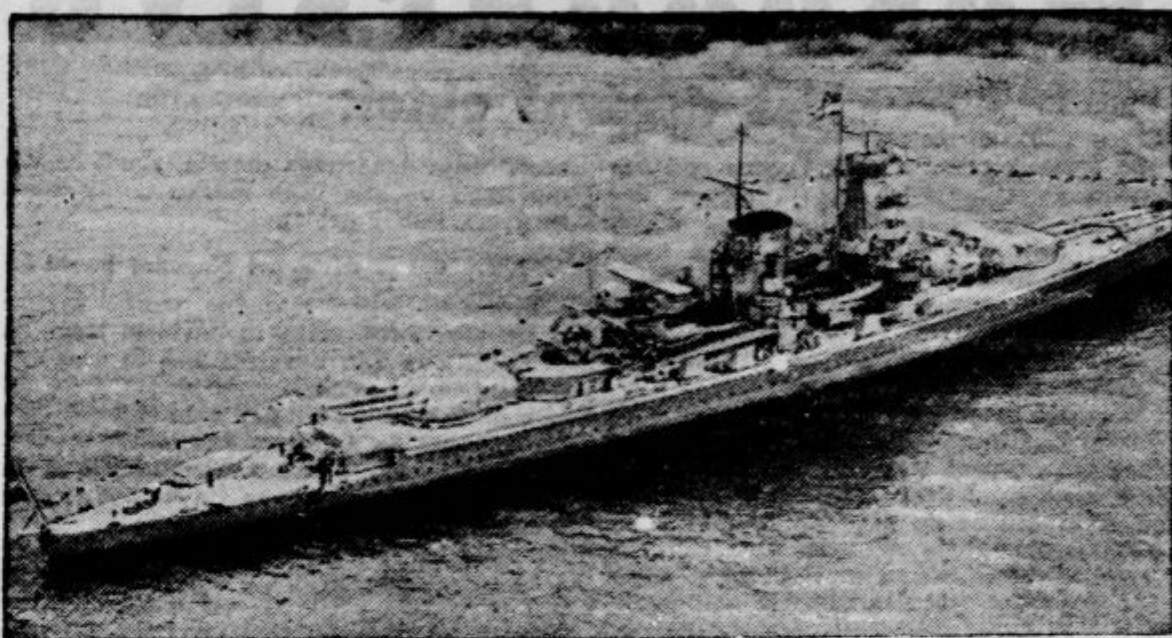
Bilo je to v kupéju na vožnji iz Pariza v Marseille. Lerasseuxova je brala Zolajev roman »Tereza Raquinova«. Delo jo je tako zanimalo, da je požirala stran za stranjo, ne da bi se zanimala za pokrajino. Nenadno jo je nagovoril star gospod, ki ji je sedel nasproti: »Gospodična, pustite že končno dolgočasno knjigo in pogledjte rajši skozi okno, kako lepo je zunaj.«

Lerasseuxova ga je ogorčeno pogledala in odgovorila: »Kaj si pa dovoljujete! Nimam rada, če nekdo izreka sodbe o stvarih, ki jih ne razume!« »Tereza Raquinova« naj bi bila dolgočasna? To je najzanimivejši roman, kar jih poznam in pri tem mojstrovina psihologije. Bolje bi storili, da bi knjigo prebrali, namesto da izrekate takšne nesmiselne sodbe...« Ta trenutek pa ji je beseda zastala. Pogledala je moža pobližje in je ugotovila, da ni nihče drug nego Emila

Zola sam... Njegovo sliko je iz pariških izložb in ilustriranih listov dobro poznala. Zola je veselo gledal lepo deklico, ki se je zavzela tako odločno pred njim samim za njegovo knjigo. »Veseli me, da vas moja knjiga tako zanima,« je dejal, »in če mi daste svoj naslov, vam pošljem rad še nekoliko drugih knjig.«

Iz tega slučajnega poznanstva se je razvilo prijateljstvo. Marija Lerasseuxova se ni poročila. Ali se je to zgodilo zavoljo ljubezni do Zolaja, o tem ni spregovorila nikoli nobene besede, toda skope ure, ki jih je prebila z njim, so bile vsebina njenega življenja. Po njegovi smrti se je posvetila samo spominom nanj. V zadnjem letu svojega življenja je z veseljem opazovala, kako prihaja Zolajev delo spet do veljave in da si njegovi romani vsepovsod osvajaajo tisoče bralcev kakor še nikoli niti za časa njegovega življenja. Njeno zadnje veselje je bilo to, ko je neki ameriški list po uspešnih svoje ankete med čitatelji označil Emila Zolaja za pisatelja, ki ga v sedanosti najbolj berejo.

Nova nemška križarka v španskih vodah

Nemška vlada je poslala v španske vode križarko »Admiral von Spee«

Spomini na ženitveni trg v Londonu Stoletnica, odkar so na Angleškem uvedli matrike

V Somerset Houseu v Londonu bodo 1. julija odprli zanimivo razstavo. Tega dne bo minilo sto let, odkar so na Angleškem uvedli matrike. Od julija 1837. imajo tam urade, ki vodijo stalno evidenco o vseh porokah, rojstvih in smrtih.

Prej so se poroke na Angleškem, v kolikor se niso izvršile v cerkvah, dogajale pogostoma na zelo romantičen način. Na razstavi bodo v tem pogledu pokazali razne kuriozitetne iz preteklih stoletij. V začetku 19. stoletja so imeli v Londonu še pravi ženitveni trg, kjer so se vršile tudi poroke. Ta trg je dolgo časa imel podobno vlogo ka-

kor sloviti kovač iz Greta Greena, ki so mu šele pred kratkim odvzeli poročne funkcije.

Na londonskem ženitovanjskem trgu so se poročali ljudje, ki jim nikakor ni šlo samo za pustolovščino. Znani politiki in člani visoke družbe, pesniki, umetniki in drugi so bili med njimi, n. pr. vojvoda Wellingtonski, Dickens, Carlyle. Tudi pesnik Robert Browning se je dal tu poročiti z Elizabeto Barrettovo. Na razstavi bo videti izvirne poročne liste s podpismi odličnih osebnosti. Razstava bo prikazala zanimiv košček angleške kulturne in časovne zgodovine.

»Speča lepota« se je prebudila štiri leta kateleptičnega spanja

Pred nekoliko leti je zbudila pozornost medicinskega sveta mlada dama iz Smirne. Lepa mladenka, ki so jo bili izvolili celo za lepoto kraljice njenega rojstnega kraja, je pred štirimi leti zapadla v globoko spanje.

Zaman so se trudili tudi mednarodno priznani zdravniki, da bi jo prebudili in nihče si ni znal razložiti tega pojava. »Spečo le-

potico« so morali umetno hraniti. Vsak dan jo je obiskoval zdravnik, ki je pa moral vedno ugotoviti, da ne more ničesar storiti proti čudni spalni bolezni.

Sedaj se je pa deklica kakor po čudežu nenadno zbudila iz svojega spanja. Ne ve sploh ničesar o tem, da je tako dolgo spala. Ko so ljudje zvedeli, da se je zbudila, se je zbrala pred njeno hišo ogromna množica. Mnogi so jo hoteli obiskati, toda zdravniki so jim vstop prepovedali, češ da potrebuje deklica popolnega miru, da premaga vse posledice svojega večletnega spanja.

Poštena najditeljica

Nekaj obiskovalka svetovne razstave v Parizu je izgubila na letališču nakit, vreden 300 tisoč frankov. Našla ga je švicarska plesalka Milly Millerjeva, ki ga je vrnila lastnici proti primerni odškodnini

Lev se spreha po mestu

V središču nemškega mesta Chemnitz so imeli te dni razburljiv dogodek. Iz neke menažerije sta pri čiščenju kletk ušla dva leva. Enega so kmalu ujeli in spravili v stanovanjski voz. Tam je legel na posteljo, ki se je pa s podom vred zaradi silne teže vdrila.

Prestrašena zver je tedaj s silnim skokom planila skozi okno voza in skrla pod voz, odkoder so jo potem brez težav spravili v kletko. Med tem se je druga žival mirno sprehajala po mestnih ulicah in trgih. Vse je pred njo seveda bežalo. Končno se je izgubila na dvorišče neke tovarne, kjer so za njo hitro zaprli vrata. Obrat v spodnjih prostorih tovarne so morali ustaviti. Po dveurnem lovu so žival končno ujeli in jo spravili v kletko, ne do bi bila napravila kakšno škodo.

Površna Amerika

»Cooperative Bank« v Newburyportu (Massachusetts) je dala z velikimi stroški prenoviti neko prazno hišo. Ko so bila dela končana, je vodstvo zavoda odkrilo, da hiša, ki so jo popravili, ni last banke, pač pa hiša dve številki naprej...

Nesreča z motorko

Ameriški milijonar Rossel Moore je te dni napravil s svojo ženo, dvema odraslimo hčerama in štirimi znanci izlet z motorke po jezeru Erie. Ko je bila motorka sredi jezera, se je preokrenila. Vseh osem oseb je padlo v vodo in utonilo. Njihovih trupel še niso našli.

A NEKDOTA

Angleški romanopisec George Meredith je živel zelo preprosto. Ko si je denarno opomogel, si je postavil lastno hišico, ki je bila zelo lična, a tudi zelo majhna. Nekoč ga je obiskala obduovalka njegovih romanov. Meredith ji je ponosno razkazoval svoj domek. Dama pa je bila zelo razočarana in mu je dejala:

»V vaših knjigah popisujete velike gradove in bogate palače — kako je mogoče, da ste si sami zgradili tako skromno hišico?«

»Stvar je zelo preprosta,« je odgovoril pisatelj, »besede so zastoj, za kamen pa je treba šteti denar.«

VSAK DAN ENA

»Ali ste slišali strahovito nevihto z grmenjem?«

»Nevihte nisem slišal, ampak moja žena mi je nekaj pripovedovala...«

(»Everybody's weekly«)

Kulturalni pregled

Roman srednješolke

Češki pripovednik M. B. Böhnel (ali v našem življenju: gimn. prof. dr. Miroslav Bedřich Böhnel) je dober del svojih spisov posvetil srednješkolskemu svetu. Nedvomno je to svet zase. Razvoj od pubertete k mladostništvu je ena najzanimivejših stopenj človekovega psihološkega razvoja, zlasti če posegajo vmes tako močni činitelji, kakor je srednješolska vzgoja s svojimi moralnimi in intelektualnimi posledicami. M. B. Böhnel pripada novi generaciji čeških naturalistov, prav kakor A. M. Tilschova, Ivan Olbracht, Jan Vrbka. I. dr. Medtem ko so Böhnelovi prvi spisi pokazali oster opazovalni dar za periferijske tipe in razmere, se je v novejših spisih posvetil v znatni meri odkrivanju erotičnega življenja mladostnikov, kakor ga sploh že izpoveda živo zanimajo vprašanja nagonnega življenja. Iz vrste teh Böhnelovih spisov je bila izbrana »Divoká«, l. 1932. Izšli roman srednješolke, ki smo ga dobili v slovenskem prevodu dr. Jože Glonarja z naslovom »Neugnanke« (izdala Umetniška propaganda, 320 strani).

Böhnelovi spisi o erotičnem življenju srednješolcev, ki jim je prav v zadnjem času pridružil novi roman »Čudnost«, so vzbudili v češki javnosti, zlasti še med vzgojitelji mladine, upravičeno pozornost. Čeprav ljudje starejšega kova zamerijo pisatelju brezobzirno iskrenost in naturalistično doslednost, ki ne sklepa cenjenih kompromisov z nobeno vrsto prudencije, čeprav nekateri ugovarjajo, češ, da njegovi srednješolski romani ne ustrezajo življenjski resničnosti, je vendar Böhnel eden tistih sodobnih pisateljev, ki lahko čitatelju odpre razgled v intimno življenje pubertetnikov in mladostnikov. Nedvomno je, da ta pisatelj mnogo črpa iz obilnih izkušenj svoje profesorske prakse. Samo človek, ki bi vsaj tolikanji kakor on poznal dejanske razmere, bi mogel pravilno presoditi realno podlago njegovih romanov in najti medjo med opazovanim in fiktivnim svetom v teh romanih.

O nastanku »Neugnanke« je dal pisatelj založniku slovenskega prevoda izjavo, v kateri pravi, da si je vzel vzor iz tipičnega slučaja dijakinje na zavodu, kjer je lani poučeval. Zdravo in lepo dekle, športnica in šampionka v plavanju, mu je po maturi sama pripovedovala svoje življenjske zgodbe. »Nikdar nisem slišal tako dramatičnega slikanja mladega življenja, ki se je gibalo na meji naravnega in dovoljenega,« nam pravi pisatelj.

Nimamo povič, da bi ne verjeli avtorju »Neugnanke«, ki je postavil pred nas originalni karakter veselejših dijakinje, kakor ga je ustvarila ne libidinozna narava obnem z okoljem in z vplivi športnega udejstvovanja. Prvi hip se človek spomni Prevostovih »Demi-vierge«, vendar je primer junakinje Böhnelovega romana čisto svojevrsten, docela sodoben in daleč od dekadenčne morale Prevostovih junakinj.

Osnrednje jedro »Neugnanke« je kaj lahko

označiti: Sedmošolska Milena Hudcova se zaljubi v svojega profesorja Semerada. Vzkipele čustvenosti mladostnice, podobno penecemu vinu, ki udari iz vratu steklenice in razliva preko meja svojo sladko opojnost, potencira izreden temperament, ki je »neizčrpen zaklad energije in fenomen odločnosti«. Banalno bi lahko rekli: dekle vzdviha (odtod češki naziv knjige »Divoká«). Toda ta vzdvižanost je v bistvu zdrava, in čeprav kakor orkan podira ograje družabnih konvencij, spodobnega vedenja in šolsko-internetske morale, ostaja vendar v mejah deviške časti, zloglašena izpričenka je v bistvu čisto dekle, ki se ne more pred samo seboj ničesar sramovati. Vse njeno ljubezensko divjanje je vrtnice vzkipele čustve, ne pa gonski pohlep samice; v tem je velika in temeljna razlika, čeprav morda ne sega prav do dna, saj je tudi v tej čisti čustveni igri skrita demonija prebujajoče se libide. Njeni okolici, vajeni vse drugačnih odnosov med dvema spoloma, je študentka navidežno izpričenka preveč zapletena, da bi jo domela. Tudi prof. Semerada, ta čudaki »človek z masko«, zagrenjen zaradi rodbinskih razmer in dobrega resigniran glede svoje moškosti in moštosti, ne razume vihrave učenke, ki ga z neukretno drznostjo zalezuje s svojo ljubezensko fantazijo, ustvarja okrog njega mrežo nepriključnosti, povzroči ločitev njegovega zakona in ga naposled spravi po krivici na glas zapeljivca, ki se je spetal s svojo učenko. Šele ob koncu romana, ko se Semerada po katastrofi zakona začne vračati k svoji moškosti in dramati v novo življenje, in ko se po maturi zateče k njemu iz internata in z doma prebna Hudcova, se zdi, da začne gledati s pravimi očmi svojo »neugnanke«.

Konflikt dveh spolno starostnih in psihološko različnih karakterjev, boj dveh temperamentov, katerih eden je v svoji mladostni razposajenosti neukretno in na videz slep; dalje konflikt neugnanke mladostnice z okoljem — to giblje Böhnelov roman in ga ponekod stopnjuje do dramatične napetosti. Böhnel je dve leti dozorevajoče srednješolke izrednega temperamenta in prekipenja, ki jih življenjske volje orisal z nevskandajno pripovedno tehniko, poglobil povest z množico zanimivih psiholoških opazovanj, napisal strani, ki so tudi stilistično sveže in učinkovite. Le kdaj pa kdaj je spis malce razvlečen. Umljivo je, da naturalisti Böhnelovega kova ni hotel pisati ad usum vzgojiteljev, vendar utegnejo tudi ti najti v gibčni, veseli in temperamentni knjigi marsikaj migljaj in psihološki pogled na probleme erotičnega življenja mladostnikov.

Prednost te knjige je tudi v tem, da je Böhnelov roman poslovenil izkušeni in večji prevajalec dr. Jože Glonar, ki je lahko svoj prevod stilistično in jezikovno izenačil z originalom in tako rešil vse njegove formalne kvalitete. Okusna oprema je dala prvemu slovenskemu prevodu Böhnela ustrežajočo zunanost. — o.

Sklepni produkciji gojencev drž. konservatorija

Ki sta se vršili 21. in 23. t. m. sta nam, tudi tokrat pokazali krepko voljo vodstva in vsega profsorskega zbora tega zavoda, ki najde vsakokrat viden odraz v visoki umetniški kvaliteti njegovih produkcij. Da je temu res tako, dokazuje v nemali meri izredno mnogobrojen posest naše publike, ki na predobro ločiti dobro od slabega. Na zeh priredljiv ne najdemo niti pri običnem, niti pri nastopajočih nobenega »klica«; vse je pristno in pristno, v vsem se odraža neko veliko hotenje; izoblikovati glasbo je lepo, kakor ecer je.

Prišel bi predaleč, če bi hotel do podrobnosti razčleniti sporede obeh teh prireditev, kakor tudi če bi hotel oceniti posamezne gojence. Omejiti se bomo samo z ugotovitvijo da sta bila sporeda izbrana z izredno skrbnostjo, da bi bilo želeli, da bi naša domača literatura bila nekoliko bolj zastopana.

Od nastopajočih pa ne izvzamemo nobenega: vsak je svojo nalogo rešil odlično. Samo kot kronist navajam — deloma že prav znana imena — kakor: Ruch Ivan, Hvalstija Franc, Rakovec Ladislav, Pavlovčič Stefanija, Sok Dragica, Korenčan Stefka, Orel Anton, Dolničar Vladimir, Korunovič Lilijana, Ivančič Sonja, Lupsa Friderik, Polajnar Ljudmila in Zakrajšek Majda iz pevkeške oddelka, Ošana Jože, Sazadin Erik, Krulje Stefanija, Elitz Rafael, Princič Milica, Domšar Gofrit, Adamšč Bojan in Oster Maria iz klavirske oddelka. Pretner Karel (flauta), Azman Zoran in Herman Omar (trombata), Vrhnovec Josip in Pegan Leander (pozavna), Ravbar Milutin (klarinet), Zimond Ivan ter Burger Kajetan (violina) ter — last not least — Prevorsek Uroš kot temperamentni dirigent orkestra drž. konservatorija in Orkestralnega društva Glasbene Matice, ki sta oskrbela spremljavo prej navedenih violinistov pri Rachevem koncertu v E-duru odnošo Mendelssohnovega koncerta v e-molu.

Vsem čestitkam nastopivim gojencem, kakor tudi njihovim profesorjem se pridružuje podpisani kronist. Ape.

Zapiski

Prof. dr. Václav Tille, ki je dolga leta poučeval na Karlovi univerzi v Pragi, primarialno zgodovino literatur, je umrl dne 26. junija kmalu po svoji sedemdesetletnici. Prof. Tille je med drugim pisal vrsto študij o filozofiji literature, veliko monografij o Maeterlincku in druge spise, ki kažejo njegov široki razgled po romanskih literaturah. Udeležoval se je tudi kot kritik in feljtonist, kot urednik raznih zbir in lektor velikih založništov; tako je bil v zadnjih letih eden izmed vodilnih činiteljev »Evropskega literarnega kluba«, ki je v zvezi z znano založbo »Sfinx« (B. Janda). Ta razgledani poznavalec svetovnih slovestev je bil tudi priznan pisatelj. Njegov specialiteta so bile pravilice, ki je je izdal pod imenom V. Rha. Mimoloma tega je sodil med pionirje in pokrovitelje najmodernejših gledaliških struj, ki jih je proučeval tudi v tujini, zlasti v sovjetski Rusiji.

Puškina lirika v slovenskem prevodu. »Naša založba« je pravkar izdala v bibliofilijski opremi zbirko Puškinove lirike. Pismo je izbral in prevedel pesnik Mile Klopčič, ki je tudi pisal uvod in opombe ob koncu knjige.

Ton Smerdel, Ivan Cankar in njegove tragične osebnosti. V 6.-7. zvezku

skopljanskega »Južnega pregleda« je izšla pod citiranim naslovom študija Tona Smerdela. Pisec izhaja od lisenovih besed, da je vse, kar je pisal, v najnesnejši zvezi s tem, kar je doživel. To velja tudi za Cankarja, čigar delo je polno pisateljevih izpovedi. Smerdel se skuša s svojo študijo približati enemu izmed temeljnih vprašanj filozofije Cankarjevega dela: koliko se v njem čuti pisateljevo tragično občutje življenja. Za svojo tezo navaja daljšo vrsto primerov, vendar je obseg njegovega članka pretesen, da bi izbral stvarino. Nedvomno je Smerdelova študija lep in vzpodbuden dosežek k našim Cankarianam.

Češkoslovensko-jihoslovanski revuec priobčuje v tretjem zvezku na uvodnem mestu poročilo, da je dolgoletni predsednik Češkoslov-jugoslov lige v Pragi, ministrski predsednik dr. Milan Hořáček postal častni predsednik in da je na njegovo mesto elopil naš zaslužni prijatelj, primator Velike Prage dr. Peter Zenkl. Literarna zanimivost tega zvezka je študija docenta Karlove univerze dr. Julija Heidenreicha »Kreže«-dramatika. Odlični poznavalec srbsko-hrvatske literature, razglablja razvoj dramatične osebnosti Miroslava Kreže in njegovega dela od prve igre (Legenda 1913) do »Lede« (1932). Svojo študijo sklepa češki kritik takole: »Po modernističnih eksperimentih se je (Kreže) strastno oprijel domače resničnosti in ustvaril novo naturalistično dramo, napadalo socialne tendence. Romantični filantizem mladosti je žrtvoval in ga spremenil v službo družbi in človeštvu. Upajmo, da Miroslav Kreže kljub daljšemu molku, ki si ga naložil po glemabjevskem ciklu, ni že rekel v razvoju jugoslovanske dramatične svoje poslednje besede. Iz slovaške izdaše Kovijaničeve knjige o Nadmedjerski Dolini smrti je posnet mikavno spisan uvod, ki prikazuje odnose med Jugoslovenci in Bratislavci. Iz obilnega gradiva, ki ga vsebuje rubrike Dogodki. Literatura, znanost in umetnost in Jugoslov. literarne novosti posnemamo samo slovenica: V izvirnem besedilu in s češkim komentarjem je reproducirana adresa ljubljanskih akademskih društev zoper obrekovale kampaio proti češkoslovaški, krajsa beležka poročila o študijskem bivanju pisatelja in režiserja B. Kreže v Pragi. R. Hrovatni označuje pomen pokojnega M. Hudada za slovensko glasbeno kulturo, dr. O. Berkeper se spominja šestdesetletnikov dr. Iva Sorlija in dr. Aloja Kražeherja. Leti kritik poroča v svoji stalni, vzorno urejeni rubriki »Jugoslovanske literarne novosti« o naslednjih slovenskih knjigah: Maria Božinik, Aškerčeva bibliografija; Monumenta artis slovenicae; Oton Zupančič, Dela. Posebno obširno in z občutno ljubeznijo prikazuje dr. Berkeper Zupančiča v izdaji Akademске založbe. V rubriki iz naših odbov in lige so zabeleženi odmevi študijskega ljubitelja Pivka ter delovanje ljubljanske lige in njene akademskega odbora. Izmed ostalih poročil omenjamo obširen referat dr. Heidenreicha o uprizoritvi Kreževe drame »Gospoda Glemabjevič« v Pragi. Priloga »Slovanski Jadrani«, ki jo ureja pisatelj Adolf Vesely, prinaša med drugim zanimivo poročilo slikarja prof. Ot. Nejedleca o praški slikarski šoli na Koruli ter vrsto drugih člankov in informacij.

»Naša volja«, glasilo jugoslovanske mladine, ki izhaja v redakciji cand. iur. Bogdana Drnovška v Ljubljani (Masarykova 14-II), je zaključila drugi letnik z obširnejšo številko, v kateri so med drugim peštrim gradivom objavljene tile idejni članki: »Roža mogota s Kosovar«, »Od maj-

nške do kraške deklaracije«, »Predvoda in današnja mladina«, »Kramljanje« o politični razdelitvi svetla, »Učimo se pri svojih nasprotnikih«, »Kaj je geopolitika« itd.

Izmed ostalih prispelov opozarjamo študijski na polopis ge Milene Vrhnovec »Na Horlandkem«, v delu vrlov in mlinov na veler. Številka je tudi obilno ilustrirana.

Četjak s pogmet. Danes ob 17. se bo pričela na igrišču pri »Skalni kleti« v Celju zanimiva prvenstvena tekma med mladima SK Celja in SK Amaterja iz Trbovelj. Sodil bo g. Reinprecht.

Naše gledališče

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Torek 29.: Prodana nevesta. Izvem. Gostovanje Josipa Križaja, člana zagrebške opere. Zaključek sezone.

Josip Križaj bo pel drevi na zaključni predstavi operne sezone partijo Kocala v »Prodani nevesti«. Predstava se vrši na čast udeležencem kongresa Nabavljajne zadruge državnih nameštencev. Občinstvo opozarjamo, da so vstopnice za to predstavo v veliki meri že razprodane. Glavne partije v operi pojejo: ga. Gjurgjenčeva, ter gr.: Gošić in Banovec. Dirigent: ravnatelj Polić. Predstava bo ob 20. uri zvečer.

RADIO

Torek, 29. junija.

Ljubljana: 9.00: Cas, vreme, poročila. — 9.15: Verski govor (p. Valerian Učak). — 9.30: Prens cerkvene glasbe iz Celja. — 10.30: Koncert Akademskega pevskega kvinteta. — 11.30: Otroška ura (vodi gđc. Sl. Vencajzova). — 12.00: Rudi Wiedoeft igra saksofon (plošče). — 12.15: Opretni napravi. Sodelujeta: ga. Olga Kolarjeva, g. S. Banovec in Radio orkester. — 13. Cas, vreme, poročila, spored. — 13.15: Nadaljevanje koncerta operne glasbe. — 17.00: Kmetijska gospodarska navodila in tržne cene. — 17.30: Benjamin Ipavec: Tičnik — slovenska spevoigra. — 18.30: Plošče po željah. — 19.00: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — Predavanje o priliki kongresa Nabavljajnih zadru drž. nameštencev. — 19.50: 10 minut zabave. — 20.00: Koncert Radio orkestra, vmes vesela igra »Opolnoči, ko vse že spi...« (član Nar. gled. v Ljubljani). — 22.00: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Trio mandolin (gg. Antunović, Heršlag, Privšek).

Sreda 30. junija

Ljubljana 12: Kvarteti vesele pesmi pojo (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Plošče po željah. — 14: Vreme, borza. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. Ljudevit Gaj kot politik, 19.50: Naši broši II. del (g. Peter Gilly). — 20.10: O Polhograjskih dolomitih in volčinu (g. Praprotnik Anton). — 20.30: Za zabavo in za ples (plošče). 21: Orgelski koncert z vmesnimi samospevi. Sodelujeta ga. Gjurgjenec in prof. Pavel Randžaj. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Koncert Radio orkestra.

Beograd 17.30: Plošče. — 17.30: Narodne pesmi. — 18.20: Orkestralna glasba. — 20: Prens opere iz Nar. gledališča. — Zagreb 20: Lahka glasba s plošč. — 22.20: Plesna muzika. — Praga 19.20: Lahka glasba. — 20.40: Komorna glasba. — 22.20: Lahka godba in ples. — Varšava 19: Plošče. — 21.55: Lahka in plesna muzika. — Dunaj 12: Orkester. — 13.10: Nadaljevanje koncerta. — 16.05: Popolninski koncert. — 17.30: Sodobni avstrijski skladatelji. — 19.15: Koncert dunajskih simfonikov. — 20.40: Dunajski večer na Holandskem. — 21.40: Skladbe za čelo. — 22.20: Lahka glasba. — 23.40: Nadaljevanje koncerta. — Berlin 19.20: Plošče. — 20.10: Koncert godalne kvinteta. — 21: Vočne besede in melodije. — 22.30: Plošče. 22.40: Ples. — München 19: Lahka glasba. — 21.10: Godalni orkester. — 22.40: Godba za ples. — Stuttgart 19: Vedra muzika za delopust. — 20: Orkestralni in pevski koncert. — 21.15: Čajkovski: Klavirski koncert v B-molu. — 22.30: Lepe melodije in plesi. — 24: Nočni koncert.

RAZLIKA

»Kakšna je razlika, če govore Hitler, Musolinij ali Schuschnigg?«
»Hitler govori o dvigu Nemčije, Musolinij govori o obnovi Italije in ustvaritvi italijanskega imperija, Schuschnigg pa govori — tri urec.

PESEM

»Kako se vam zdi moj liker. Ali ni kakor pesem?«
»Da, res. Ali imate še kakšno kitico?«

NERODNO

»Ko sem Angelco prvi poljubil, mi je dala tačno klorform, da se mi je kar po svetlu. In ko sem se potem zakel, da je ne bom nikoli več poljubil, sem dobil še drugo...«

Krasna sokolska akademija v Mariboru

O mogočih manifestacijah ob priliki zlata mariborske sokolske župe v Mariboru smo obširno poročali v ponedeljskem »Jutru«. Svečanost je otvorila sijajno uspešno akademijo v soboto zvečer. Na žalost smo morali poročilo o akademiji večerj zaradi pomanjkanja prostora izpušiti, pa ga naknadno objavljamo danes.

Svoj prvi triumf je doživelo obsejno sokolstvo ob priliki zlatih dni v Mariboru smoti ob svečani akademiji v veliki unijski dvorani. Množice so jo napolnile do popolne natičenosti. Bilo je treba videti in slišati to silovito neprekinjeno navdušenje, s katerim je množica sprejela pesni in slikoviti akademski spored, ob katerem se je ponovno izkazala disciplina, tehnična izvežbanost, strnutenost in mestoma vratolomna spretnost nastopajočih. Zunaj pred vhomod v dvorano je zastopstvo mariborske sokolske župe s starostjo dr. Goriškom pričakalo zastopnika Nj. Vel. kralja polkovnika Marka Božoviča, poveljnika tukajšnjega pešpolka. Ko je stopil v dvorano, je bil sprejet z navdušenimi ovacijami. Po kratkem pozdravu dr. Goriška je godba zaigrala državno himno, ki so ji sledile ponovne manifestacije za kralja, državo in Sokolstvo. Velika unijska dvorana je bila okusno okrašena ter slavnostno pripravljena s sliko Nj. Vel. kralja Petra II. v sokolskem kroju. Tehnično vodstvo akademije je oskrbelo učinkovita svetlosna sredstva in reflektorje, tako da so se posamezne točke lahko izvajale v pesni harmoniji telovadne in ritmične tehnike ter menjačice se razsvetlovali. Med navzočimi so bili poleg kraljevega zastopnika še številni drugi odličniki našega mesta; mestni poveljnik general Milenković, predsednik okrožnega sodišča dr. Žihar, prvi državni tožilec dr. Zorjan, predstojnik mestne oblice dr. Trstenjak, zastopnik mestne oblice magistralni direktor Rodšek, poveljnik topniškega polka polkovnik Kiler, narodna poslanca dr. Jantič in Janžeković, šef carinarne Mihačević itd. Ni je bilo

gospodarske, kulturne in nacionalne organizacije, ki ne bi bila po svojih pripadnikih zastopana na tej mogočni manifestaciji sokolske strnutenosti in sokolske misli. Izredno mnogo je bilo mladine.

Uvodno točko sporeda je izvajala vojaška godba, ki je pod vodstvom novega dirigenta kapetana Josipa Jiraneka ubrano podala Senherjevo »Jugoslovensko rapsoidno«. Vselej razpoloženo se zbudili mali »mornarji«, ki so jih sprejeli podali pripadniki moške dece Sokola Maribor I. Učinkovit in lep je bil nastop »dimnikarjev« v podajanju zenskega naraščaja Sokola Ptuj. Vešče in strumno so člani in članice slovenbištrškega Sokola izvajali vaje s teniškiimi reketi. Sledile so skladno ubrane vaje na visoki gredi, ki so pokazale odlično izvežbanost ženskega naraščaja Sokola Maribora matice. Prvi del akademiskega sporeda so zaključili člani študentskega Sokola s harmonično učinkovitimi »ritmičnimi vajami«.

Drugi del sporeda je zopet otvorila vojaška godba s Jiranekovo »Iz češkoslovaških logov in njive«. Veliko, neprekinjeno navdušenje, ki je spremljalo vse točke akademiskega sporeda je doseglo višek, ko so se pojavili na odru člani olimpijske vrste štelki, Primožič, Gričec in Vadnov, ki so pokazali vratolomne strunne vaje na bradljih. Članice dolnjelendavskega Sokola so ljubko izvajale Chopnov »Valse«, naktar je ptujski moški naraščaj predvedel nekaj lepih skupin v desetorih. Članice Sokola Maribor I. so v »petorice« pokazale vzorno tehnično izvežbanost. Zadnji so, viharno pozdravljeni, nastopili člani matičnega društva. S sokolsko koratnico se je zaključila krasno uspeša akademija.

Otvoritev I. jugoslovanske plavalne šole

Šola bo začela 1. julija delovati v kopališču Ilirije

1. julija prične s sistematičnim delom novo ustanovljena plavalna šola v kopališču SK Ilirije. Pokroviteljstvo nad šolo je prevzel minister za telesno vzgojo dr. Rogić, nadzor pa ministrstvo za telesno vzgojo. Šola prične z mladinskimi tečaji, ločeno za dijake in dijakinje. K sedelovanju in nadzorstvu je pritegnila učitelje telovadbe na mesečnih solah in nekatere profesorje na naših gimnazijah.

Mladinski tečaj je odprt za mladno šol. Pouk v tečaju je brezplačen, učenci plačajo le 1 Din vstopnine. Za vse prijavljene učence je zbor 1. julija ob 8.30 pred kopališčem Ilirije, kjer bodo razdeljeni v skupine, za deklice pa 2. julija ob 8.30 istotam.

V teku julija bo razpisan še splošni tečaj, ki bo imel namen, nuditi splošnim plavalcem priliko za sistematični trening in pa tekmovalni tečaj za tekmovalce v plavalnem sportu. Avgusta bo prirejen tečaj za plavalne učitelje.

Plavalna šola je splošna in nima nikakega klubskega značaja. Šola je izven naših sportnih organizacij, toda za nje ni za vse, ki žele plavati. Njen namen je predvsem delo na široko. Pritegniti čim več mladine k plavanju, sposobnim nuditi priliko za izpopolnitev v plavalnem sportu, obenem pa nuditi priliko za vzgojo plavalnih učiteljev, ki naj bi razširili plavanje in plavalni sport po vseh številnih kopališčih, ki so se zgradila v Sloveniji. Plavalna šola želi tudi odprmo sedanjem stanju, da kljub številnim novo zgrajenim kopališčem v Sloveniji mladina ni našla pravega dela v njih in kopališča svojega namena v polni meri niso dosegla. Mladina najde v njih priliko za svoje najlepše udejstvovanje: za delo v plavalnem sportu!

V nekaj vrstah

Med nedeljskimi kvalifikacijskimi tekmami za vstop v nacionalno ligo je treba omeniti še revanžno srečanje med ZSK iz Petrovgrada in Vojvodino iz Novega Sada, v katerem je ZSK zmagal s 4:2. Ker je v prvi tekmi Vojvodina imela 5 golov na boljšem, bo zato kljub nedeljskemu porazu ona ostala v nadaljnji konkurenci. Dalje je bila v Titvu druga kvalifikacijska tekma med temajšnjim Arsenalom in Saškom iz Sarajeva, v kateri je domači Arsenal zmagal s 3:1, kar mu pa tudi ne bo pomagalo, ker je Sašk prvo tekmo dobil s 6:2 in bo tako ta sarajevski klub ostal med nadaljnji kandidati za ligo. — Mariborski rezultat med Železničarjem in varadinsko Slavijo je bil — kakor je pomotoma izostalo v naslovu nad poročilom o tej tekmi v ponedeljskem »Jutru« — 3:1 (1:1). Četrta zmagovalca iz tretjega kola je bilo beograjsko Edinstvo, ki bo skupno z Vojvodino, Saškom in Železničarjem v IV. kolu nadaljevalo tekmo za vstop v ligo.

V Pragi je bil v nedeljo zaključen lakho-atletski troboj med reprezentancami prestolnih Male antante, Prago, Beogradom in Bukarešto. Kakor se je splošno pričakova-

